

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 10. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 MÁRCIUS 6.
5707 ADAR 14.

A TANÍTÓ

A zsidóságban a tanító tisztelete évezredek hagyomány. A zsidó nép, amikor megszervezőjét, törvényhozóját és vezérét. Mózes tiszteletének a jelül magasztos jelzővel akarta külfutatói, nem talált szebb és magasabb címet, mint: „Mózes a mi tanítómesterünk.” A zsidóság szellemi vezetői két évezreddel ezelőtt már azt hirdették: „Legyen a tanítód iránti félelem olyan erős és őszinte a lelkedben, mint az Isten iránti félelem.” Ez a tanítás termékeny talajra talált a zsidó lelkekben. De a zsidó tanító meg is érdemelte ezt a tiszteletet, megbecsülést és szeretetet. A zsidóságot évszázadokon keresztül tanítók vezették s a papban is tanító tevékenységét értékelték.

A népnek ezt a hódolatát a zsidó tanító szeretettel viszonozta. A zsidó tanító soha nem dűskált anyagi javakban, nagyon gyakran nélkülözések és lemondások között teljesítette hivatalát. Három dolog volt, ami a zsidó tanítónak igazi örömet okozott: amikor látta, megéssillanni az értelem fényét és a lelkesedés lángját a kisgyermek szemében, amikor megadatott neki, hogy tanuja lehessen annak a csodának, amikor a gyermek ifjúvá s az ifjú férfivá serdül s amikor öregségének napjaiban szemlélheti munkájának eredményét, hogy a tanítvánnyak immár tanítók, mesterré fejlődtek.

A zsidó tanítónak ezt a tiszteletét képviselte egész életében Ábrányi Aladár. Az ő osztályában a gyerekek nem

féltek. Bizalommal fordultak feléje, mert tudták, és érezték, hogy a tanító bácsi nem ellenségük, hanem barátjuk. Mesélve tanított: a komor, fekete belük és a rideg számok az ő varázslatára csodálatos mesék középpontjaivá változtak s míg a mesék és kalandok után áhítózó gyermeklelküket megéltette és megilátta a képzeletüket tápláló történetekkel, szinte észrevétlenül megtanította őket „az anyagra is, a leckére is”. Szívvvel nevelte és szeretettel fegyelmezte az aprónépet, akiket fokozatosan vezetett át a mesék és csodák álmvilágából a tények és valóság világába. Anélkül, hogy más vallás, felekezet hívei ellen ültette volna el a gyűlölet magvait kis tanítványainak a szívbe, lelkükbe véste a Kettős Könyv parancsait: zsidóvá, s ami ezzel egyetelmű, emberré, társadalmi lényé nevelte őket.

Ábrányi Aladár nemcsak a tanteremben volt tanító, az maradt az iskola kapuin kívül is: azt a tiszteletet, amelyet személyes érdemével vívott ki, a zsidó tanítóság érdekében hasznosította. Ábrányi Aladár nemcsak gyermekek, hanem a tanítók tanítója is volt: — és maradt.

A tanítóság problémája, a nevelés kérdése, ma a demokrácia századában, a közönség érdeklődésének előterében áll. Kormányzati szervek és társadalmi egyesületek egyaránt felismerték a tanító munkájának fontosságát, a nevelés társadalom alakító, közvéleményt teremtő, érzéseket és gondolatokat befolyásoló hatását.

A zsidóság, ez a tanítók tiszteletében nevelt közösség, tudatában van a nevelő munkájának nemzedékek magatartását eldöntő tevékenységének s most, hogy egy igazi zsidó tanító negyvenöt éves, eredményekben gazdag munkája előtt tiszteleg, szeretettel köszönti: Ábrányi Aladárt.

*

A Pesti Izr. Hitközség vezetősége az ünneplés mértékét megnövelte azzal is, hogy — amint azt dr. Geyer Albert

elnökhelyettes az alább közölt tudósítás szerint bejelentette — 500 forintos jutalmat tűzött ki „Ábrányi Aladár jutalmáért” címmel. A díj minden tanév végén kerül kiadásra és a Pesti Izr. Hitközség iskolai tanítótestülete, valamint hitoktatói kara azon tagja nyeri el, aki a zsidó szellemben való oktatás és nevelés, valamint a gyermekek szociális gondozásának terén figyelemre méltó eredményt ért el azon tanévben. Ezzel is dokumentálai kívánta azt az új szellemet, amely a hitközség mai vezetőségét a tanítói és nevelői kar munkájának megbecsülése és elismerése iránt elöntö.

Nagy ünneplésben részesítették

Ábrányi Aladárt,

aki 45 évi tanítói működés után vonult nyugalomba

Ábrányi Aladár, a zsidó népiskolák igazgatója a zsidó kultúra szolgálatában ellátott negyvenöt év után most nyugalomba vonult. Egy egész emberöltőn át növendékek ezreit oktatta igaz zsidó szellemben, de emellett volt ideje a zsidó nevelésügy és a tanítóság szociális problémáival is foglalkozni. Egész sor zsidó kulturális intézmény az ő kezdeményezésének köszönheti létrejöttét.

Nyugalomba vonulása alkalmából a zsidó iskolák tanítótestülete március 2-án a Pesti Izr. Hitközség székházának dísztermében gyűltek össze, hogy bensőséges ünneplés keretében biztosítsák változailan szeretetük-ről és ragaszkodásukról.

A dísztermet zsúfolásig megtöltötte az ünneplő karszaks nagy tömege. Az ünnepségen megjelent Hegedűs István tanügyi főtanácsos, tanfelügyelő, Kereszturi Dezső kultuszminiszter képviselőjében, képviseltette magát a polgármesteri közok-

latási ügyosztály Rubinyi Mózes által és megjelent Stöckler Lajos, a P. I. H. elnöke és Dámonkos Miksa ügyvezető vezetésével az előtársaság és az oktatási ügyosztály tagjai, Pásztor József, a Mazor főtitkára.

Dr. Geyer Albert elnökhelyettes a Pesti Izr. Hitközség elnöksége és előjárósága nevében köszöntötte Ábrányi Aladárt. Utalt a megváltozott hitközségi szellemre, mely fokozott megbecsülésben részesíti a tanítói munkásságot. Bejelentette, hogy a hitközség elnöksége 500 forintot tűz ki évente a tanítóság egy-egy érdemes tagjának megjutalmazására. Az összeg odaítélése felől a Tanítóegyesület elnöke, a mindenkori tanfelügyelő és kettőjük által a tanítói karból választott tag dönt. Beszédét avval fejezte be, hogy Ábrányi Aladár a Müller Adolfok, a Stern Ábrahámok, a Schichtancz Ármink nagy tanítóemlékeihez tartozik.

Hegedűs István tanügyi főtá-

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

mácsos, székesfővárosi tanfelügyelő megleghangú mellátóbeszéd keretében olvasta fel ezután a kultuszminiszter elismert Átiratát.

Rubinyi Mózes, a polgármesteri közoktatási ügyosztály vezetőjének, dr. Szoboszlav Ferenc tanácsnoknak üdvözlétet tolmácsolta annak az Ábrányi Aladárnak, aki a zsidó és magyar tanítói kar büszkesége.

Dr. Fischer Benjamin főrabbi a hitközség rabbisága nevében méltatta Ábrányi Aladár munkásságát.

Gellért Endre tanfelügyelő a hitközség tanfelügyelője részéről hangsúlyozta, hogy a P. I. II. iskolának történelme egybeforrott Ábrányi Aladár nevével, aki belátta, hogy a zsidó iskolai ügy fejlesztése a zsidóság fennmaradásának alapfeltétele, növelte a zsidó iskolák számát. Ez működésének egyik nagy jelentősége. De volt bátorsága bevallani a mult hibáit is és új utakra lépni. Kiemelte, hogy Ábrányi Aladár nyugalomba vonulása nem jelenti azt, hogy felhagy a szociális problémákkal való foglalkozással.

Reich Armin az orthodox hitközség és tantesülete üdvözlétet hozta el.

Dr. Szemere Samu a kulturális egyesületek, az Országos Iroda, a Tanítóegyesület, a Tanítóképző igazgatótanácsa s az Imi nevében köszöntötte Ábrányi Aladárt, hangsúlyozva, hogy ez az ünnepség jó alkalom arra, hogy egyszer nyilvánosan is megmondhassák, milyen jóságos atyja volt növendékeinek, milyen tapintatos és gyengéd segíteni akaró barátja volt karistársainak.

Dr. Zsoldos Jenő igazgató a pályatársak és a testvériskolák szeretetének kiemelése mellett Ábrányi Aladár jellemképét az olthatatlan munkavágy telté való felváltásában adta meg.

Vihar Béla a Wesselényi-utcai iskola igazgatója volt a következő felszólaló. Annak az üdvözlétet hozta el — mondotta — ahol Ábrányi Aladár munkás életének legnagyobb része folyt le, és amely iskola van legszorosabb kapcsolatban Ábrányi Aladár személyével és működésével. Megállapítja, hogy az ünnepelt kimagasló képviselője volt a tanítói karnak és méltó képviselője a magyar és zsidó kultúrának. Amikor őt ünnepük, a magyar zsidóság egyik vezetője: a tanító előtt tisztelgünk. Beszéde végén át nyújtotta a zsidó tanítói kar diszdiplomáját Ábrányi Aladárnak.

Lelkes ünnepség közepette emelkedett ezután színpadra Ábrányi Aladár. Látható megindulással mondott köszönetet a nagy ünnepelésért. Elsősorban köszönetet mondott Hegedűs tanügyi főtanácsosnak és rajta keresztül a miniszternek, elismerő okiratáért. Hálát köszöntettel emlékezett meg Hegedűs tanügyi főtanácsosnak a multban és főleg a közelmultban tanu-

sított emberi magatartásáért, amikor a megpróbáltatások súlyos napjaiban nagy bátorsággal és emberszeretettel állt ki mellette, az üldözött és „megbélyegzett” ember mellé. Köszönetet mondott dr. Geyer Albert elnökhelyettesnek szeretettől áthatott beszédéért és boldognak mondotta magát, hogy kora ifjúsága óta szolgálhatta Európa legnagyobb hitközségét a Pesti Izraelita Hitközséget. Hálával emlékezett meg egykori tanfelügyelőjéről dr. Munkácsi Bernátról és első tanítójáról, illetve tanító társairól, Stern Ábrahámról és Schichtanez Arminről akikől oly sokat tanult. Köszönetet mondott Rubinyi Mózesnek a Tanító Egyesület, a testvér egyesületek és a tantesületek szónokainak. Különösen soha el nem muló hála fűzi volt tanító testületéhez, köszöni azt a szeretetet és hűséget, amelyet iránta tanúsítottak. Felelő szóval-

kal emlékezett meg a tanítói hivataláról, kiemelve, hogy az igazi tanító a munkájában kell, hogy megtalálja elismerését. Hirdeti és vallja, hogy a zsidó iskolának van létjogosultsága, mert vannak kötelességei és feladatai: zsidóvá nevelni a gyermekeket. Ezért küzdött a zsidó iskolák szaporításáért és megállapíthatja, hogy a zsidó iskolák igen eredményes működést fejtettek ki. Hálával emlékezett meg Eppley Sándorról, a hitközség egykori főtitkáráról és dr. Roth Jenőről, az V. kerületi zsidóság egyik vezetőjéről, akik fáradozásaiban őt támogatták. Végül meghatott szavakkal emlékezett meg a zsidó mártírtanítókról, elsősorban a vidékiekről, akik csaknem valamennyien ott pusztultak a deportáló táborokban és az égető kemencékben.

Ábrányi Aladár beszédének elhangzása után még sokáig ünnemelték jelenlévő karistársai.

JOINT — 1947

Dr. Görög Frigyes sajtótájékoztatója

Dr. Görög Frigyes, a magyarországi Joint elnöke visszaérkezett háromhónapos amerikai útjáról s most a sajtó képviselői előtt beszámolt amerikai tárgyalásairól és a magyarországi Joint segítőmunkájának 1947. évi programjáról. Hogy a magyarországi Joint milyen fontos szerepet tölt be nemcsak a zsidóság megsegítése terén, de az ország számos szociális és humanitárius intézményeinek a szolgálatában, mutatta a sajtó képviselői részéről megmutatkozott beható érdeklődés. A sajtó-információn megjelentek csaknem kivétel nélkül az összes napi- és hetilapok kiküldöttjei, akik előtt dr. Görög Frigyes lényegében a következőket mondotta el:

— Nagy nehézségekkel találkozom — mondotta, — mert az amerikai zsidóság azt remélte, hogy a háborút követő két év után az európai zsidóságot támogatás nélkül befejezhetik. Kellő felvilágosítások után azonban felismerték, hogy az akcióit egyelőre folytatni kell. Tárgyalásaim eredménye, hogy 1947 végéig a Joint további támogatása biztosítva van. Ez magyar vonatkozásban azt jelenti, hogy a folyó évben nyolc millió dollár átutalására és több száz millió árua számíthatunk. Magyarország tehát legalább ugyanazt a támogatást kapja, mint az elmúlt évben, sőt a szállítások fokozására is van kilátásunk. A természetbeni adományok terén azokat az áruegységeket küldik, amelyekre nálunk a legnagyobb szükség van. Kértem jutalmaztunk továbbá felismerésért is, amit nagy megértéssel fogadtak, de hogy tényleg mód lesz-e rá, attól függ, hogy az amerikai zsidóság körében az év első felében meginduló gyűjtési akció milyen eredménnyel végződik.

— Az amerikai zsidóságot

nagyon érdekelt a magyarországi általános helyzet. Minden alkalommal felhasználom, hogy ezen a téren — rádióban, a sajtóban, számos nagygyűlésen — felvilágosító munkát végezzek. Elsősorban azt hirdetem, hogy a demokratikus magyar kormány az antiszemitizmus ellen teljes erővel küzd és gyökeres kiirtását határozta el. Hangsúlyoztam: a magyar kormányzat tisztában van az azt, hogy az antiszemitizmus az ostobák és reakciók támadása a demokratikus rend ellen.

— Az amerikai segítőkézség alapján módunk lesz ebben az évben a segítő munka folytatására, esztendő kiművelésére. Legfőbb gondunk — mint a multban is — a gyermekek, öregek és betegek ellátására irányul. Munkaképes emberek segélyezése nem lehet feladatunk. Amerikában ryomatékosan hangsúlyozták, hogy a segítség-nél nagy súlyt kell helyezni arra, hogy támogatásunk konstruktív legyen. Igyekeznünk fogunk a tisztán fogyasztási cél szolgáló segélyezés helyett kis emberek részére öröklő existenciák megalapítását lehetővé tenni. A más országokban folyó Joint munkától eltérően, kivételesen — a magyarországi viszonyok kellő méltánylása mellett — felhatalmazást kaptam arra is, hogy a multban követett gyakorlatunknak megfelelően a megállapított kereten belül, a fasizmus segélyezésére szorult üldözöttek és intézmények részére felekezeti különbség nélkül nyújthassunk támogatást.

Dr. Görög Frigyes még elmondta: nagy öröme szolgálni, hogy a magyar demokrácia új-jáépítésére irányuló munkát az amerikai közvélemény nagy érdeklődéssel és elismeréssel kíséri.

— Amikor a munka folyamatos-ságához visszatérek — fe-

jezte be nyilatkozatát dr. Görög Frigyes — szeretném remélni, hogy a magyarországi Joint munkája hatóságoknál és közvéleményben egyaránt azaz a szeretettel és megértéssel fog találkozni, amilyen szeretettel és megértéssel áll mellettünk az amerikai zsidóság.

★

A sajtótájékoztatót követően kérdésekre válaszolva közölte még dr. Görög Frigyes, hogy 1946-ban a segítő gyűjtésben 5000 amerikai zsidó hitközség keretén belül körülbelül 1 millió amerikai zsidó adakozott a Joint-segítés céljaira. A legnagyobb egyéni adománv 1 millió 200 ezer dollár volt, amely összeget egy áruháztulajdonos hitestvérünk juttatott a Joint-nak. A segítés munkája nemcsak az európai zsidóság, hanem az egész világon élő részorult zsidóságra is kiterjedt. A megsegített országok között Magyarország az első helyen áll és áll ma is, amit a magyar zsidóság speciális helyzete indokol.

Mintán a segélyezés végző célja, hogy a segélyezés fejlesztéssé váljon, különösen fontos szerepet szán a magyarországi Joint vezetésére arra, hogy betelnyújtás formájában — kölcsonok juttatásával mentől több ipari és kereskedői kisvállalkozást teremtsen, hogy ezzel megindítsa és kifejlessze a segítségére szorulóknak számának apaszlását, úgy hogy a jövőben munkaképes egyének önmagukat tartásuk el és a segítés csakis aggok, gyermekek és betegek körére korlátozódjék. Ezt a hitel alakjában nyújtott kölcsönnyújtást a magyar stabilitáció nagy sikere teszi most lehetővé.

Végezetül érdeklődünk dr. Görög Frigyesnél az amerikai zsidók hitéletéről. Elmondotta, hogy kisebb-nagyobb csoportok önálló hitközségeket alapítanak, amelyeknek fenntartásáról önkéntes hozzájárulással meguk gondoskodnak. Ezek a hitközségek három csoportra oszlanak: orthodox, konzervatív és reform hitközségekre, azonban mindegyik csoportnak van egy-egy csucesszervezele, amely bizonyos egységes irányításról gondoskodik. Newyorkban a legnagyobb templom, — nemcsak zsidó viszonylatban — a reform hitközség ugynevezett „temple-nel” — templom, amelynek grandiózus építkezése 29 millió dollárba került.

★

Dr. Görög Frigyes, a magyarországi Joint elnöke március 3-án délután a Zenekadenzsá nyágytermében beszámolót tartott amerikai útjáról, a Joint dolgozói részére. Megnyitó beszédet mondott Földes László, a Központi Üzemi Bizottság elnöke. Dr. Görög Frigyes előadásához hozzászóltak a Sz. D. P. dolgozói nevében: Keszler Emil, az M. K. P. dolgozói részéről: dr. Mária Béla főorvos. A cionisták nevében Goldberger chavér szólalt fel.

Gettó előtt — gettó alatt

irja: Stöckler Lajos

VI.

1944 október 15-én, vasárnap délután, a vadászuteal Úvegházban, ülészetelt, a deportáltak ügyében működő bizottság. A megbeszélés alatt értesültünk Ilorthy rádiószózatáról. Az izgatott hangulat zárta le a tanácskozást. Senki nem sejtette, hogy ez az utolsó ülés és résztvevői közül többen maguk is áldozataivá válnak, az elkövetkező, a magyar zsidóság tragédiáját beteljesítő, utolsó felvonásnak.

Másnap, 16-án reggel, mint a főváros legtöbb csillagos házá, a nyilasok a miénket is lezárták. A hárek azért rejtelen utakon beszivárogtak, a lezárt házakba is. A népszínházutcai vérengzésekről, a Teleki-téri és Óbudai összeretelésről, mindenünnen érkeztek a hihetetlennek hangzó hírek. Sajnos, annyi tapasztalata már a pesti zsidóságnak is volt, hogy ami hihetetlennek látszik, cseppel sem lehetetlen.

Jónagám, a ketrecbe zárt vad kinjút, magamon próbáltattam ki. Minden üzenet, telefon, levél, sürgelés meddő volt. Két napig hiába vártam, hogy a Sip-utcaiból, az ott elszállásolt munkásszárad katonai kísérettől, gondoskodjon részemre. Ez volt t. i. az egyetlen lehetséges mód, a bezárt házból kiszabadulni. 18-án reggel végre bejutottam a Sip-utca, ahol Domonkos azzal fogadott, hogy Ferenczy sürgősen hívát. A tanácsstagok közül dr. Nagy Józsefet találtam benn, akit már előttem behozattak. Azonnal érintkezést kerestem Ferenczyval, telefonon, aki csendőrt küldött értem és az kísért át, a Semmelweis-utca. Ferenczy sinia felülete felülről megváltozott. Minden szavából kihallatszott, hogy végre elkövetkezett az ő ideje. Bár én sohasem kétkedtem hóhár mi voltában, nem hittem állítólagos megváltozásában, sőt állásában, most a maga felszabadult gyilkosi mi voltában mutatkozott előttem. Annak dacára, azonnal a zsidó házak kinyitását kértem tőle. A szabad mozgás újbóli szabályozását is igyekeztem megszerezni. Rögözen elutasította kérelmeimet és követelte, hogy a tanácsstagok, mind jelennek meg nála. További utasításait akkor fogja velünk közölni. Ezután a csendőrral visszakeresztelt a Sip-utca.

A bezárt házakról és a bennünk levők életéről, már mindent tudunk, erről felesleges külön írnom. Azokról a szerencsétlenekről kell emlékezni, akiket a nyilasok számszámra tereltek, mint a vágóhidra szánt barmot, a dohányutcai templomba. Ellen-szomjan, ezrével, várták a bizonytalan sorsot, hosszú napokon és éjjeleken keresztül. Öregek, gyerekek, betegek összezúfolva. Mintán magunk is, a legszigorúbban gátolva voltunk a szabad mozgásban, telefon-ostrommal sikerült csak a rendőrséget rávenni, hogy végre otthonukba visszaengedjék őket. Akit lehetett, valamilyen ürüggyel, kiszabadítottam. (Hevesi Ferencet, Bródy Ernőt.) Mozdósítottam a semleges követ-ségeket, hogy a védelesekért exponálják magukat. Wallenberg, mint mindig, személyesen jött, megszábadítani védettjeit és ez nagy számban sikerült is neki. Közben (ha nem is kielégítő mennyiségű) élelmet szereztünk, igyekeztünk megnyugtani az elkészült, meggyőztört és megfélemlített tömeget. Példát mutatva, igazi rabbi munkát végzett az ugyancsak a templomban zárt dr. Salgó László rabbi. Az ő kérésére mentem fel a szószerke, pár csillapító, bátorító szót mondani. Ez az emlék; a templom látványa, a reményét tölem váró tömeggel, a sok-sok szörnyű kép közt, ami előtt bódul, egyike a legszomorúbbnak. Végre is a rendőrség visszakísérte, az embereket lakásaikba, mert otthonnak a vandál pusztítás és fosztogatás után már nem voltak nevezhetők.

Sajnos, másnap reggel a házakból vitték el a férfiakat. 14—70 évig, sőt még öregebbeket is. Többszöri intervencióm Ferenczyval teljesen eredménytelen volt. A házak kapuját sem nyitlatta ki. Szombaton okt. 21-én

d. u. egy rövid időre megnyiták a kapuk, kétségbeesetten száguldoztak, hozzátartozóikat keresni, élelmet szerezni az emberek. De még ez a látszólagos enyhítés is csak egy megcsufolása volt az emberiségnek, mert vasárnap 22-én reggel jelent meg a plakát, aláírás nélkül, mint a honvédelmi miniszter rendelete, mely szerint a nők 16—40-ig, a férfiak 16—60-ig jelentkezni kötelesek teljes felszereléssel, többnapos élelemmel, a Kisok-pályán és a Tattersaalban. Mindezt, egy heti bezártság, vásárlási lehetőség, minden felkészülés nélkül. Igaz, hogy a rendelet kiadói tudták, hogy minden felszerelés felesleges, mert erről az utról, nem sok remény volt a visszatérésre.

Vasárnap volt és zárlónak tilos a közlekedés. Reggeltől estig telefonon Szábasitól kezdve, mindenképp fordul-tam. Senki nem akarta vállalni a rendelet kiadását. Szábasi „szárnysegédje” Gömbös Ernő utján Vajna „belügyminiszterhez” utasított. Ez pedig Ferenczyhoz, akit aznap megfagolni nem lehetett. Mindent megpróbáltam ahhoz, hogy a rendelet visszavonását elérjem. Mind-össze annyit sikerült elérnem, hogy a terhes és kisgyermekes anyákat, munkaszolgálatosok feleségeit és gyermekeit, betegeket, megígérték, hogy jelentkezés után visszaküldik. A védettek egy része is mentesült. Ezt az ígéretet rendeltéként igyekeztünk terjeszteni és másnap reggel szájról-szájra ment a hír és sokaknak sikerült ez alkalommal még megmenekülni. 23-án reggel 6 órakor szabad kijárás volt és sokan ezt az alkalmat használták fel többnapos hajkálásuk megkezdésére. Ettől a naptól kezdődően állandóan szedték az embere-

ket, hogy végtelen sorokban hajtsák az állítólagos sáncmunkára.

Végre összejöttek a tanács többi tagjai és így jelentkezeltünk Ferenczyval. Azzal fogadott bennünket „itt vannak a gyávák.” Tillakozásomra megnyugtatót, hogy nem rám értette. Ezután névszerint aposztrofálta a tanács azon tagjait, akik későbbi vallo-másaik folyamán, egy vele való kapcsolatáról vallottak, amiről nekem nem volt tudomásom. Hogy ezen pribék-enyelgés álcázása volt-e a közülük levő kapcsolatnak, nem tudom, a nekem szóló kijelentését, hogy engem bátor embernek tart, kabala-ként őrözm, mint „akasztott ember bókját”. (Igaz, hogy ezen szeretetteljes kijelentése nem gátolta abban, hogy pár nap múlva megfenyegessen, hogy felakasztat.)

Ferenczy közölte velünk, hogy a belügyminiszter új tanácsot nevez ki. Másnap Lulay (Ferenczy jobbkeze) dr. Nagy József jelenlétében közölte velem, hogy az új tanácsban Stern, dr. Wilhelm és dr. Pető nem lehetnek benn. Ugy dr. Nagy József, mint én erőszakoltuk, hogy ők hárman továbbra is tagjai maradjanak a tanácsnak, mint olyanok, akik kezdeti részt vettek a tanács munkájában. Ekkor állt elő Lulay azzal, hogy Ferenczy a három tanács tagjára tör. Ezt újból megerősíteni djött a Sip-utcai székházba is. M. többiek ezután nem vállaltuk a felelősséget, hogy tovább erőszakoljuk bennmaradásukat és magunk is tanácsoltuk, hogy vonuljanak vissza életüket menteni. Az új tanács összeállítása így reánk hárult. A szempont vezetett, hogy új emberek, de olyanok, akik a zsidó életben eddig is közmegelegedőre dolgoztak, vállalják a veszélyes és nehéz feladatot. Így lett dr. Földes István, dr. Szegő Miklós, Komoly Ottó, Vas Lajos az új tanács tagja. Stern Samut Ferenczy kérésünkre a tanács elnökeként meghagyta. Így csak dr. Wilhelm és dr. Petőre korlátozódott az állítólag Ferenczytól származó fenyegetés. (Folytatjuk.)

A Pesti Izr. Hitközség Szabadegyetemének előadásai

Március 6-án d. u. 7-kor (Sip-u. 12. II. 33.) dr. Nagy László: *Palaszina politikai helyzete. Március 13-án dr. Szemere Samu: Mendelssohn.*

KIVÁNDOROL

vagy

KÖLTÖZIK?

Okvetlen keresse fel
MAGYAR VACUUM CLEANER
SZÁLLÍTMÁNYOZÁSI OSZTÁLYÁT

Butorait elutazásáig beraktározza. Vámkiszáraz. Szőnyegjavítás. Telefonhívásra felkeressük és díjtalan felvilágosítással szolgálunk.

V., Kiss József-utca (Visszgrádi-utca) 62. — Telefonszám: 233-564

SZIMCHÁSZ PURIM

Irtá: KATONA JÓZSEF

Ádár 13. napján böjtot tartunk. Ez a „közösségi böjt” — Eszter böjtje. Emlékeztet arra a korszakra, amikor el akarták pusztítani a zsidóságot... Alapszerűsége idejében történt: elhatározták, hogy kiirtják Izrael népét. Háman volt a neve a zsidók ellenségének. A gyűlölet atyja már megjelölte a napokat is, amikor a zsidóknak el kell majd pusztulniuk — „de Isten kegyelme megváltotta a bosszu ítéletét: elküldötte a szépséges Eszter királynét és a bölcs Mordechajt, akiknek hűsége meggyőzte a király szívet Izrael igazságának. Megszabadultak a zsidók és a harag fiai veszték el: sorsot vetettek Izrael gyermekeire, de Isten akaratára sorsfordulatot hozott... „És meghagyták Izrael fiai, hogy tartsák meg Ádár havának tizennegyedik napját és annak tizenötödik napját évről-évre, mint ama napokat, amelyekben a zsidók megszabadultak ellenségeik gyűlöletétől és mint olyan hónapot, amelyben bánatuk öröme és gyászuk ünnepre fordult; hogy tartsák meg azokat a vidámság és öröm napjait és küldjenek ajándékokat egymásnak és adományokat a szegényeknek.”

A böjtnap az esti istentisztelettel ér véget. Ekkor felolvassuk templomainkban a Megillát — az Eszter-tekercset, amely Szentírásunk egyik könyve. Lángokat gyújtunk a felolvasó asztal körül, kiterítjük a tekercset, mint egy „levelet”, háromszor áldást mondunk előtte, majd hagyományos dallamon felhangzik Izrael megszabadulásának története. A templom közönsége saját tekercsei fölé hajolva figyeli az ési szöveget. Elmulik a böjt ideje, elhangzik a Megilla története: „A zsidók számára világosság sarjad, öröm, vigaság és megbecsülés” — így köszönt be Izraelben Purim ünnepe, a sorsvetés napja. A gyűlölethez ajkán elhangzik a hagyományos ima: „Dicsőítsél Te, Örökkévaló Istenünk, a világ Királya — Isten, aki pert visel helyettünk és illeletet hoz éretlenségünk, aki öröködik a megtorlás felett s gondoskodik arról, hogy megbánhódjék a gyűlölet szelleme — így szabadit

meg minket elleneinktől. Áldott légy Te Örökkévaló, segítő Isten, aki megmenti népet, Izraelt, ellenségeitől.”

Milyen fájdalmasan kínáló és egyszerű az összehasonlítás a múlt története és a mi életünk között. Háman gyűlölt alakja elmosódik a régmúlt ködében, de sebzett szívünk fájdalma nem enged. A felejtési a gyűlölet szellemét, amely a mi életünk kioltására, a mi kiirtásunkra törekedett. Szegényes fantáziája van a történelmeknek; a mi sorsunkban tragikusan ismétli önmagát. Mi tudjuk, mit jelent aggódva, böjtölve várni, azon gyötrődni, mit hoz a holnap, mire felvirrad. Mi ismerjük a csodát: amikor már köröskörül minden beszűkül, a gyűlölet pusztító dühe már-már elemészt bennünket — akkor hirtelen jön a fény, megvilágosodik körülöttünk minden s elbukik a harag és bosszu világa. A sorsfordulat nagy élményét mi megéltük, mi látuk Isten győzelmét miértünk. Ezért mi tudjuk igazán szeretni — az örömet. Az öröm ajándékát hozta el minékünk a megszabadulás, de sok bánat is maradt a lelkekben: olyan ritkán jelenik meg mostanában mosoly az arcokon. Örüljünk megmaradásunknak, örüljünk az életnek és szeressünk örömet másoknak is. Szomorú napokat élünk, de elmúltak: most üzzük el körünkben a bánatot. Mérsékelt emberi szenvedés volt körül bennünket, tengernyi könny és vér hullt közelben és távolban — mindig emlékeztünk, de enyhüljön a fájdalom, szüntőn meg az élet Reserve... A bájos emlékezés napjainban a szeretet örömeit hozzuk vissza, ha ajándékozunk. Az elesettség idején a boldogság várását építjük, ha adunk, adunk annak, akinek nincsen. Így áradjon szét öröm és vigaság körülünkben, az ajándékozás örömeiben ladd szíjnak egymáshoz a szívek, a hagyomány szerete.

tében így jobban megértik egymást az emberek.

Elsőrgült öreg könyv lapjain olvastuk ezt a történetet... A fürdőházban, ahol az eleven forrás üdítő hulláma tóvá szélesedik, a játszó habok felett ruganyos szálja emelkedik a trambulin. Onnét ugrik magasba lendülve a habokra ur és pár egyaránt, rajta tapos fejedelmek és szolgál, onnét merül előkelő és rabcsalga az üdítő hullámokba. Egy napon a király elküldte mellpajzsát a városba s megparancsolta, hogy készítsenek ahhoz hasonlót, helyezték a város piacára s hódoljanak előtte. Jöttek a művészek és kézművesek, hogy elkészítsék a király képmását, ámde sehol a városban nem találtak megfelelő faanyagot, amely alkalmas lett volna a pajzs elkészítésére. Hosszu ideig kutattak megfelelő rugalmas, faragható és festhető fa után. Egyszer csak hangzott a bölesek szava: van megfelelő fa, amelyből elkészíthetitek a király képmását, ott van a fürdőházban, hozzátok el a trambulinját. Elvitték a trambulint, aztán a művészek és festők elkészítették belőle a király képmását. Elhelyezték a város főterén s jöttek a nemesek és szolgál, urak és parasztok, térdei hajtottak előtte, tiszteletet adtak a király mellpajzsának. Ekkor ismét hangzott a bölesek szava: tegnap még sáros lábbal tapostatok rajta, megrugdostatok a trambulinját s most leborultok előtte? Így felelték a vezérek és a nép: nem a fa miatt borultunk le előtte, hanem a király képéért, amely rá van festve...

Purim idején, a sorsvetés napján, az ajándékozás örömeiben adja Isten minékünk azt a szent ajándékot, hogy mi viselhessük magunkon az Ő képmását. Adja Isten minékünk, hogy a népek mind lássák meg rejtunk, életünkön, sorsunkon, cselekedeteinkben Isten arát. A történelmi sorsfordulatok ide-

jén legyen a mi védelmünk Isten pajzsa s aki eléje járul, ismerje fel, hogy csakis egy akarat győzhet a történelem során örök időkre: Isten akarat, Isten dicsősége... Ezzel adjon minékünk a mi Istenünk vidám Purimot: szimchász Purim...

Keresem férjemet Erdős Andort,

aki született 1896-ban szülői hely: Angyal, Hoffman Bert. 1914 október 24-én „Sáncman-ként” vitték el VI. Arad-utca 11. szám alól. Századosa 213. volt. Általában 1935 április 5-én Bécs Meuthausen-Guszkirchen között. Aki látni tud sorsáról, névén Keresem, értesítenek: VI. Teréz-kút 4. IV. em. 8. mellyel éle és közönséget mondok

KERESSEM FIAMAT

Finkelstein Edét,

aki született 1925. Vámospécs. 1914 szeptemberben Móránmagyar-óváron volt. 1932-33 k. m. száma: 11. Ki látni tud róla, értesítse szüleit: Finkelstein Edét, Vámospécs.

Oroszországból hazatértek!

KERESSEM FIAMAT,

Bauer Sándort,

szül. 1911 II. 2-án

Kunszentmiklóson,

Bevonult 1942 júliusban

Bácstopolyára

105/11 számszám. 1942 szeptember 22-én vitték ki Kassáról Oroszországra. Ottani száma 25780. A Vörös Kereszt útján jött értesítés szerint 1943 január hónap orosz fogoly lett. Ki látni tud róla, értesítse édesanyját: úv. Bauer Múzeumt. Bp., Budafoki-ut 32/c.

Partizánok figyelmébe!

Keresem

Simeonovits Lajos

musz partizánt,

aki a felszabadulástól az oroszok fel ejtett jött meg. Könyvtáron Simeonovits Lajos, ha tud valamit FIATREK (földi együtt volt), értesítsen. Fiam

Varga László,

anyja neve Hantig Elsi, született 1913 január 8. Budapesten. Bevonult 1942 május 20-án. Julius császári Ukránra vitték. Utolsó hír 1943 február 23. Szerénia Budapest környékéről együttesen fogták el. Eddig valaki ismeri Simeonovits és családja, nagyon Kérem, értesítsen: úv. Varga László, Bp., Magdolna-ut 42. I. 6

NISZEL orth. kóser étterem Révai-u. 14. Tel. 120-692.

Mikó SEL PESZACH lokaji és homoki barok rendkívüli olasz árban

Hirmondó

Irtá: György Endre

Mindig azon sopánkodom, örökké azt katolgom, hogy a náciék milyen „tökéletes” munkát végeztek. Nem is kell elővenni a statisztika számos lapait, melyek a világ zsidóságának nagy fájdalmát, végső pusztulását panaszzák, sirják, jajongják. Elég, ha a megmaradtak „szétnéznek” a maguk háza táján. Sokszor, igen sokszor meleségesen álltam el háborgó lelkeimmel, mert ha örökké a veszteséglistára függesztenem a tekintetemet, megszűnnék az élet, képtelen volnék dolgozni, nem tudnék egyetlen lépést tenni, nem reggeliznék, ebédelnék, vacsorázni és egyetlen egyszer sem mosolyodni el. Valójában nem is volna szabad. De a lét kegyetlen, durva és szöges ostarával hajt előre, mindig csak előre, előre. Nem merenghetek állandóan, nem horgaszthatom le a fejemet bánatosan, nem temethetem arcomat a tenyerembe és nem ülhetek a négy fal között megszaggatott ruhában, hamut szórva a fejemre. De, ha pillanatokra, mert hiszen csak pillanatokra lehetséges, meg is fedlekem nagy gyászomról, szörnyűségeimről, veszteségeimről, a vissza nem tértek és immár soha vissza nem térők seregéről, akkor vaskövetkezetességgel az idő rendjének törvényszerűségével, eljönnek a átlamok. Elérkeznek a napok, az évfordulók, a családi események ismétlődő utjelzői, amikor vad nyereséggel, kíméletlenül, sőt könyörtelenül megrohanunk az emlékek. Azok a piciny, akkoriban figyelemre sem méltatott epizódok, félhangok, sóhajok és szemrehányások, amelyek az „elűnt” testvéreink, sógoraink, unokahúgnak és unokafivérnek, nagybácsinak vagy nagynéninek annyira jellemzői. Hangok törnek fel a múlt mélyéből, egyéni kifejezések, stenciotip megjegyzések, amelyeket ő, szegény megholdogult (mert lassan kezdjük őket már így aposztrofálni) sajátjai. Hogy ő ezt így mondta, meg úgy mondta és most mit szólna mindehhez, meg, hogy mennyire élvezné a jelen helyzetet; azt, hogy annyi elnyomtatás és hányattatás után szabad emberek társadalmában, szabad emberként élhetne.

Igyenkor persze megáll a kanyar a kezünkben, mert valami külsős véletlen, vagy a sors

törvényszerűsége révén mindig éppen étkezés közben, születésnap vagy házassági évforduló ebéd, tehát egy-egy „jobb falat” alkalmával kezdődik az ünnayargató szellemidézés. Megáll a kanál, mint mondtam, megkeseredik a harapás étel a szájban, kiki félrefordul az asztaltól, pár pillanatra üresen, bután és mereven belebámol a szemébe, elfátyolozódik a tekintete, szipogni kezd és egyszerre csak — titokban, hogy a másik meg ne lássa! — mind egyikünk a zsebkendője után nyúl... Eltörölt a mécses, vége az évfordulói örömhangulatnak. Amikor pedig valamelyikük születése napja vagy más, a familiáris annalesekben feljegyzett fontos dátuma érkezik el, nem is csodálkozunk azon, hogy a megmaradtak mindegyike, mintha valami titkos központi rugóra járna, egyformán nyüzsgögni kezd. Mozgolódik, tesz-vesz, készül valamire. Mire? Hogy megünnepelje az ő elmúlt életének nagy (valaha nagy) pillanatát. Kegyeletes asszonykezek az asztal vagy szekrény lapjára kis terítőt helyeznek, arra kerül a „vissza nem tért” (íme, az önállatlanság milyen finom kifejezéseket keres magának a drasztikusnak, de a valóságot híven jelző helyett) fényképe és az már igazán csak természetesen, s magától értetődő, hogy a családfő, átérve ezt a lehelletfinom bánatot, meg a soha el nem hantolható érzések hangulatát, déiben bokrátlátása virággal tér meg, amelyet észrevétlenül odalop a kép alá...

Igy élünk manapság, zsidó családok. Mert tudom hogy a szomorúság minden megmaradt otthont egyaránt belep finom porával. Nemesak Budapest és nemesak az országban hanem szinte a világban is. Félemberek bukdácsolnak a remény törékeny mankójába kapaszkodva, az élet országútján. Azok a „felek”, akiknek jobbik fele ottmaradt a szörnyűségei pokol izzásában. A magyar zsidók bánatát már sokszor (le nem élgszer!) elcsírtam. Most valami nagyon lehangoló, elszomorító és könnyekre készítő olvasmány bécsei zsidó testvéreimről. Néhányukkal összekértem az SS karmaiból való megszabadulásom után Theresienstadtban, ahová pár „mintapél-

dányt” mulatóba elrejtettek a kefebajsz vadállat vadállatias próbákja. Kitélték őket a ktrakatba, hadd ámuljon-bámuljon a világ; ezalatt pedig hátul, a bolt mögött, teljes erővel dolgozott az emberpusztító üzem, amelyben százezrekkel öldösték le a zsidókat. Theresienstadtot a gyilkosok az önmaguk alibiének szánták. Az itt élt és családokat gyökerestől kitépő ciklon pusztító száguldását itt átélő bécsi és pozsonyi zsidó férfiak, nők, gyermekek száma édeskeves a halálbakergetetlekhez képest. A „Jewish Telegraphic Agency” közlése szerint a náciák betörése idején, amikor az üvöltő vezér és tankokon száguldó csapatai lerohanták Ausztriát, az osztrák fővárosban 170.000 zsidó élt. Sorsuk Adolf „bevonulásaival” be is teljesedett. A nagytűzgyűlölet mázoló, — mint az akkori tudósításokra visszaemlékeztem — Linzben salátát és nokedlit vacsorázt, (azóta tudjuk, hogy mindezt csak látszat volt; a néppel akarta elbűteni, hogy milyen szerzetesen önmegtartózatot élel el, mert amikor nem állták, kukulnusi lakomákat falt végig), utána pedig bekapta a bécsi zsidóságot. A náciához csatlakozott Bécs söptédéke, amely a villany- és gázlámpaoszlopokon kukult és torkszakadtából heilozva fogadta a német néptestvéreket. A csöcseléből kitért a vad rablási ösztön és boldogan szedte össze nemesak a morzsákat, hanem a nagyobb falatokat (érsd: butordarabokat, szőnyeget, képeket, műkimeseket és ezüstöket) is, amelyeket a kényszerrel elfavoltítottak a hátvazzer otthonban hagylak. Az elhurcolt és a villanyárammal feltölt szöges drótok mögé zárt 170.000 bécsi zsidóból mindössze egy század, 1730 érte meg a „kicéltetben” a felszabadulást. Így dolgoztak ők; a gyökereit kiirtották a császárvárosnak azokat a polgárokat, munkásokat, alkotókat, akik annak vonzóvá, a világ szemében becsülté tételéhez minden erejükkel, igyekezetükkel és tehetségükkel hozzájárultak. Ezidőszent Bécs zsidó lakosságának száma hat-ezer. A világ minden tájára szétszóródott, el- és így szerencsére megmenekültek duzzasztották fel az alig kétezres létszámot haterre. De ez a maximum. Ennél több nincs és — sajnos — nem is lesz. Százalékokban kifejezve alig három és háromnegyed százaléka maradt meg. A veszteség egyetlen nagy városban! nem kevesebb, mint 161.000 lélek.

De ennél még félelmetesebb, megrázóbb és elgondolkoztatóbb a berlini zsidó ifjúság esete. A náci-főváros zsidó

gyermekai közül mindössze egyetlenegy maradt meg; ő érte túl Hitler rémuralmát. Ez olyan tragikus, fájdalmas és lehangoló eset, hogy annak minden adatát idéznem kell. A külföldi sajtó írta meg a következőképpen: „A fiúskát Peter Dattel-nek hívják és őt esztendő. A minap érkezett vissza Berlinbe. A horogkeresztes vérzivatartól úgy menekült meg, hogy szülei, elhurcoltatásuk előtt, egy asszony gondjaira bízta, aki később Csehszlovákiában telepedett le és a gyermekkel együtt ott élte végig a háborút.”

A kis Péter megmenekült. Megmaradt *hirmondónak*, aki majd számot ad a gyalázatról, amely társait, szüleit, társainak szüleit és mindnyájuk testvéreit elemészttette. A náciak habzó szájjal fenekedtek: úgy kúriák a zsidóságot, hogy *irmag* sem lesz belőle. Mindent el is követltek, hogy fenyegetésük valóra váljék. De Isten, a mi nagy, hatalmas és jószágos Istenünk, a berlini Dattelék kicsinyével is csodát művelt. A szülők teste már rég elhamvadt az égetőkemenőben, de lelke vígyázott a Csehszlovákiába menekült Péterék életére, álmára, fejlődésére, megmaradására. Idegenben nőtt a csecsemősorból csaknem iskolás korú, amikor is jóakarata védelmezője visszavitt a szülőföldjére, a kitért falak közé, ahol a gyűlölet kékeszöld lángjai talán már nem égnek vad lobogással.

Peter Dattel megmaradása a Mindenható ujjmutatása. Égi jel, amelyet ennek szimbolikus jelentősége szerint kell fogadni és méltatni. Lehet, hogy a kórában talált és így megmenekült *egyetlen* gyermek az újkor Mózesé lesz, aki kivzeti népet — a kevés számban megmaradtakat — a gyűlölet országából a békesség, a megértés ígért földjére...

KERESSEM

Fenyő Vilmost,

szül. Szarvas, 1907. 106/104. musz. szárad, Debrecen, Utolsó hír 1944 decemberben Szlovákia-ban látta.

Weisz Irént,

szül. 1901 Körölcseán, 1941 szept. 28-án Auschwitzban öld. egyézsége. Aki későbbi hírt tud, szíveskedjék eljuttatni.

FENYŐ VILMOSNÉNAK, Budapest, Damjanich-u. 51., II. 12.

KI TUD RÓLA?

Fröhlich Péterné Szécsi Etelka,

szül. 1897. — 1944 május 25-én vitték a Rákke, onnét valószínűleg június 20—26 között állítólag Kecskemétre. Nyoma veszett. Aki tud róla, írjon vagy keresse fel a címet! úrv. Szécsi Péterné, Budapest, V., Pannónia-u. 21. Kérdéseket megérttem.

Goldmann étterem

ORTHODOX KÖSER KITÜNŐ KONYHA
VIDEIEK TALÁLKOZÓHELYE
LAKODALMAK RENDEZÉSE
HIDEG FELVÁGOTTAK KAPHATÓK

A KISVÁRDAI MANDEL BERNÁT felügyelete alatt
KAZINCZY-UTCA 57, KIRÁLY-UTCA SAROK

Könyvekről és könyvekből

Irta: Szilágyi Géza

Vagy négy-öt évvel ezelőtt találkoztam először Gervai Sándor nevével a felejthetetlen *Múlt és Jövő* hasábjain: az olvasót fölfigyeltető *könyvismertetések, nekrológok, tanulmányok* alatt. Az első benyomás ez volt: érdemes e név viselőjével megismerkedni. A sok író-senki között, valakinek legalább látszó: nemesek, mint a legtöbb tollforgató, számot szaporítani jött, hanem máris valamelyes sulya volt. Nem kellett elfogult jóindulat annak megjósítására, hogy az akkortájt még irigylésreméltóan fiatal szerzőnek írodalmi sulya, podgyásza növekedése során, szaporodik is majd.

★

Az „*Állhatatos írástudók*” gyűjtőim beszédesen vall Gervai Sándor írói programjáról egy 64 lapos tanulmányfüzet borítékján. „*Állhatatos*” írástudók: ez nem esztétikai, hanem etikai értékek. Gervai már kis kötet címeiben is tüntetően bejelenti, hogy elismerésének legszívesebb köszönetével annak az alkotónak hódol, aki — mind a tizenegy tanulmány tanúbizonyságot igyekszik tenni emellett — állhatatosan, magától nem tántorodva és rossz példájával senkit el nem tántorítva, eleve elrendelt utjáról melleszvényekre nem esélve, *valtly ragaszkodik eszményeihez, lelke tisztaságához*, a közönségesség lápföldjé fölött magasba ívelő cölpaikoz, mindezek fölött minden embert testvérré ölelő *humanizmusához*. A természet ösztönzésére többnyire ide-oda csapongó fiatal emberben ritka dolog az ilyfajta meleg lelkeség, amely a *világtörténelmi méretű állhatatosság szennyesen megakadoztató gyászkorában az állhatatosság kétség merlekezől meri menni az emberi és írói nagyságot*. Gervaiiban megvan az ehhez szükséges *bátorság és a nemes érzelemben vett naivság is*, amelyet ravasz, vén róka módjára guyyosan megmosolyogni kárhoztalando cinizmus volna. Nekem, nem röstellem bevallani ezt az ellágyuláson, igazán rokonszenves ez a naivság, mely illegális öröksége annak a valószínű heróikus horáciusi *náivsnak*, amely a gerinctelenség förtelmes napjaiban lelkészni nem győzőtt a rombadőlt világ összeomlása közepett meg nem rellentő gerincességért. (Az állhatatosság legszebb díszlete a latin költő két sorát: „*Si fractus illabatur orbis, ingruendum ferient ruinae*”). Horatius sajnos, cik másoknak prédikált vizet, maga sűrűn kortyolt az állhatatosság borából, de *főnti két sora évezredekkel tudtő remek*.

Tizenegy hódoló tanulmányában hajol meg Gervai Sándor az ő ünnepeit állhatatosai előtt. A fogalmak tisztázásának

kötelességét érezve, megállapítja, mit értünk tanulmányon: „*Az ember, a személyiség megértésének és megértetésének műfaja ez, amely halálos biztossággal (Gervai ur, jó uram, kinek adatott ily halálos biztosság?) ragadja meg azt, ami fontos, lényeges, maradandó.*” Nem kis dologról van tehát szó, látnivaló a fenti definícióból, nem kis dologról, amelynek elvégzését csak a legnemesebb becsű megigéztette tekintheti feladatának. A mai fiatalságot az írókai is beleértve, egészen más, kevésbé zord tájak felé viszi ugyanevett ambíciója. *Gervait megbe csülés illeti meg már magánt nem hétköznapi becsűgyért is*. Megérteni és megértetni valamit, nines ennél nehezebb, de nines szebb sem. Mindenben megkeresni és másoknak is megmutatni azt, ami fontos, lényeges, maradandó, nines ennél verejtékezőbb, de nagyobb győngyört adó munka sem, még ha nem is velejárója az a „*halálos biztosság*”, amelyet megkivánni a *fiatalságnak rokonszenvesen naiv, de csak legtrikábban teljesíthető tulkövetése*. Az emberi és írói állhatatosság krükriumát alkalmazva kiválasztó mérlekeknek, tanulmány tárgyává teszi Gervai — a kis kötetnek nem rangsort jelentő szerrendjét követem — Salom Asch, Franz Werfel, Josephus Flavius, Morris Rosenfeld, Stephan Zweig, Salom Aléchem, Perez, Bialik, Einstein, Holder József, Avigdor Hameiri egyéniségét és munkáját mindenek előtt és mindezek fölött arra a szerző szemében végezetlen döntő és a leglányegtel kutató kérdésre keresve a választ: „*Ki mit adott esz me szemponból?*” Az egyenetlen értékű tanulmányokból kihangzó válaszok egy része megfelelő és elfogadható. Kis részükben azonban a szerző kibújik a válasz alól, de ezt is korán megszerzett írói rutinnal teszi. Bizonyító okfejtésének eredményeit érdekes hűvel törekszik velünk elfogadtatni, de olykor nem meggyőzően, néha szinte ügyetlenül lámsztra alá tülelt, nem egyszer pedig az írói mű etikai összetétel mellett túlságosan háttérbe szorítja a mégiscsak mellőzhetetlen esztétikai elemeket. Az értékelésben hajlandó fiatalos túlsókra. Így például Spinozával, a mérhetetlenül magassággal egy szellemi szintre helyezi Werfelt, ami majdnem Spinoza káromlás.

De végsőképpen: *írás közben gondolkodik is, ez fájdalom manap, nem magától értetődő, írás előtt pedig legalább nagyjában elvassa annak munkáit, akiről ír, ez szintén nem mindennapos dolog*. A közhelyeket elkerülni igyekszik és *mondanivalójának egyéni kifejezésén buzogodik*: ezt legtöbb fiatal társa fölösleges fáradságnak

véli. Tehát nem kevés az, amit máris javára írhatok. Nem kárbavesztett idő az, amit e kis kötet elolvasása igényel.

Kiváncsi vagyok, miket és milyeneket ír majd — ha egyáltalán is még — Gervai 10—20 év múlva. (Nem minden író támaszja a finnyás bírálóban ezt a kíváncsiságot!) Minthogy azonban mindenképpen valószínű, hogy két évtized múlva is még az olvasás áldott minijának boldog rabja lehetek a földi téreken, előreláthatóan le kell mondanom e Gervait meg-tisztelő kíváncsiságom kielégítéséről. Sok minden mellett ezt is szívóli sajnálom.

Oroszországból munkaszolgálatosok keresik hozzátartozóikat

Leveleik átvehető: Budapest, Személynök-utca 21. I. em. 3., Magyar Vöröskereszt Rádió-osztálya.

Kafán-ban (Örményország) tartózkodók névjegyzéke:

Gruber Sándor, Mohács, 29 éves, lakatos.	Schwarcz Sándor, Bpest, 32 éves, szabó.
Klein Sándor, Nagyvárad, 33 éves, soffőr.	Zeisler Dezső, Nagyvárad, 35 éves, szabó.
Mondschein László, Debrecen, 28 éves, pincér.	Zeisler Ernő, Nagyvárad, 40 éves, szabó.

Kártérítést kapnak a deportált dán zsidók

Az *Israelitiches Wochenblatt* írja, hogy a dán kormány rendelkezése *kártérítést kapnak a deportációból hazatért zsidók*. Minden deportációban töltött héttért 59 dán koronában részesülnek.

A dán kormány a különböző zsidó szervezetek és intézmények minden kárát meg akarta téríteni, de a zsidóság vezetői nem fogadták el ezt a nagylelkű ajánlatot.

Körner polgármester és a zsidóság vitája a bécsi antiszemitizmusról

A *Der neue Weg*, a bécsi zsidó hitközség hivatalos lapja, szembeszáll Körner bécsi polgármesternek a *Wiener Zeitung* hasábjain megjelent cikkével. Körner, aki maga egyébként kifejezetten *Blaszemita*, a következőket írta:

„A bécsiek világpolgárok és ezért nem lehetnek antiszemita. Az antiszemita tendenciák teljesen távolállanak tőlük. Az antiszemita muszult terjesztett hírek *valatos hazugságok, vagy felelőtlen pletykák.*”

A *Der neue Weg* rámutat arra, hogy Bécsben igenis vannak antiszemita. Sőt, Körner polgármesternek nem is kell messzire tekintenie. A bécsi közéletben is találhat ilyet, hiszen Leopold Kunschak, a Néppárt egyik vezetője, aki éppen Körner javaslatára lett Bécs diszpolgára, már a *felszabadulás után kijelentette, hogy antiszemita volt és antiszemita lesz.*

KI TUD RÓLA?

Dr. Stern György,

szül. Budapest, 1916, anyja neve: Fleischer Berta. Elment 1942 nov. 18-án.

Esztergom táborból eltűnt

1943 febr. Szammyánál, Oroszországnál. Jutalmat adok, költséget térítok. Stern Jakab, Budapest, VI., Benczur-utca 8.

Keresem Klein Klárit!

Apja neve: Klein Dezső, volt sátorajauhelyi lakos. Lakása és met sziveskedjek velem közölni. Pláner Armin, Sátorajauhely.

ORION HÓPALACK
TUNGSRAM GYERTYALÁMPA
ZENESZEKRÉNYEK

HÁLÓS RÁDIO, VILÁMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT
BUDAPEST, V., SALLAI IMRE-UTCA 11. SZÁM
TELEFON: 126-893

MUNKÁCSI ERNŐ:

AKTUÁLIS KÉRDÉSEK

A zsidó kisbirtokok ügye

Ez a magyar zsidóság fájó sebeinek egyike. Fáj, mert eredetében visszanyulik a zsidótörvények világába és úgy érezzük, hogy a restitúció és a kártérítés elve éppen ennél a pontnál tért el attól az egyenes iránytól — amit a joggyenlőség elve kijelölt. Ország-világ előtt dokumentálni kell, hogy nem lett igazán Kállay Miklós egykori miniszterelnöknek, aki a háború vége felé egyik beszédében azt mondta, hogy „a magyar nemzet sohasem fog megbánni, leszállni, hogy az elvett zsidóbirtokokat visszaszerezni kell a fogalmakat. A magyar zsidóság még a szenvedés jogán sem kér nyilvánosságát és nagyon jól tudja, hogy jövőjének egyetlen biztos alapja a magyar demokrácia megerősödése, ami pedig szorosan összefügg a földműves-népségnek, a parasztok földhöz juttatásával. Minket tehát nem a zsidó nagybirtokok és középbirtokok elvétele foglalkoztat, de foglalkoztat a joggyenlőség ügye és az a sokszáz zsidó kis- és törpebirtokok sérelme, akik nem kapták vissza néhány holdnyi szántójukat vagy szőlőjüket.

A helyzet megvilágítására szolgáljon egy kis statisztika. 1930-ban 2158 zsidó birtokos közül 1552-nek (71.9%) száz kat. holdon aluli birtoka volt. Ezek közül is csak 226 (10.4%) tartozott az 50—100 holdas felső kategóriába, a 20—50 holdig terjedő kisbirtokosok száma 619 volt (30%). A teljes, vagy legalább nagyjában önellátó 10—20 és 5—10 holdas kategóriák között 586 (27.2%), majdnem egyformán oszlott meg, végül 317 (14.7%) 5 holdon aluli törpebirtokos volt.

E zsidó birtokosok tömege ottmaradt Auschwitz gázkamráiban, meg a többi német haláltáborokban. A hazatértek és hozzátartozóik nagy része pedig nem kapta vissza a fasiszmus által elvett birtokait. S ez nemcsak egy „vagyon” kérdés, mint ahogy a földművelést és a földbirtok helyes megosztását sehol sem tekintették egyszerű anyagi ügynek. Leg-

kevésbé lehet ez annak tekinteni a zsidóságnak és a magyar zsidóságnak, amelynek rajta kívül eső okokból egészségtelen társadalmi rétegződése közismert betegsége („a fordított gula”). Nekünk minél szélesebb östermelő és ipari területre kell támaszkodnunk. De az östermelésnél minden idevágó ügykezelésünk lehetetlenülé teszi, ha a kisbirtokosok földjeiket nem kapják vissza.

Ismert dolog, hogy a mai helyzet miként állott elő. Illiába mondotta ki a demokratikus földosztást bevezető 660/1945. sz. rendelet, amely az 1945:VI. tc.-kel törvényerőre emelkedett, hogy a zsidók a fasiszta törvények folytán elvett birtokaikat visszakapják, mert a törvény mindjárt hozzátette, hogy ha a zsidóbirtokon igényjogosult gazdálkodik, akkor már a zsidó nem kapja vissza a földjét, de helyette cserébirtokot kap. Legtöbb esetben a zsidó birtok igényjogosult kezében volt és ezért az benne is maradt. A cserébirtok pedig a volt zsidó birtokok vágyálma lett. Ehhez hozzájárult az is, hogy a visszaigénylési eljárást csakis a házastárs, fel- és lemenő ágbeli rokonok kérhették, tehát nem indíthatta meg sem a testvér, sem annak leszármazója, még kevésbé a deportált gondnoka. Mig a nem-zsidó birtokosok örökösei a törvény határain belül szabadon örökölhetnek, addig a zsidó kisbirtokosoknál az öröklési jog — amely sajnos éppen nálunk most olyan nagyon aktuális — merő formai joggá, „nudum jus”-á lett. A földreform befejezésének előmozdításáról szóló 1946:IX. tc. ugyan elvágta a további elvételi lehetőségeket, de reparációt csak a „paraszt birtokok” javára engedett meg. Ezzel újabb megkülönböztetést dobta be ebbe a fogalomkörbe. Vajjon ki az ugynevezett „paraszt birtokos”. Hiszen hány „elismert” paraszt birtokos foglalkozik mezőgazdasági iparral, vagy állatkereskedéssel is! De amit ezeknél megengedhetének tartottak, ugyanazt már a zsidó kisbirtokosoknál kifogásolták és ez a

felfogás azoknak a határozatoknak alapjául szolgált, amelyek a szőbanforgó zsidók kizárólagos földművelési életkutatását nem ismerték el.

A földbirtokosztással kapcsolatban egyéb kérdések is rendezellenek. Ilyen a megváltás előtti időszakra járó megtérítés és a mezőgazdasággal kapcsolatos ingóságok kiadásának ügye is, mert az utóbbit a 300/1946. M. E. sz. rendelet kifejezetten kivette azon tárgyak köréből, amelyeknek a zsidók számára való visszaadását egyébként elrendelte.

Már az elmúlt év nyarán nyugtáztott, hogy végre rendelet fogja szabályozni a függő kérdéseket. El is készült egy tervezet, amely számot vetett a jogosultak igényével és az állam teherbíró képességével. De a tervezetből azóta sem lett sem-

mi és most arról hallunk, hogy az ügy azért húzódik, mert meg kell teremteni az összhangot a békeszerződés 27. cikkével, ami a zsidók javára szolgáló kártérítést szabályozza. Érthető, hogy az állam kártérítési kötelezettségének rendezése előzetes adatfelvételre tesz szükségessé, de mi akadályozhatja meg azt, hogy a zsidó minden további huza-vona nélkül, hosszú évek után visszakaphassa a fasiszta törvények következtében tőle elvett lovát, tehenét, traktort, szekerét, stb.?

Mindenkinek be kell látnia, hogy a magyar zsidóság ezt az ügyet joggal tekinti fájó sérelmének, az állandóan napirenden van és mi szövétezzük. Intézkedéseket várunk, amelyek a fasiszta törvények eltörléséből önként következnek és amiket megkövetel a demokrácia és a joggyenlőség.

GLÓRIA KER. RT. BUDAPEST

TELEFON: 323-729

Értesítjük, hogy az 59. évi osztálysorsjáték első osztályú húzása már április hó 12-én kezdődik.

Az új sorsjátékban, 50.000 drb. sorsjegy kerül kihúzásra és ennek dacára, 25.000 sorsjegy nyer. A nyeremények sokkal nagyobbak, mint a múltban.

Kisorsolásra kerülnek: 500.000, 300.000, 200.000, 100.000, 50.000 és számos nagy nyeremény.

Méltelgélje, mit jelentene Önnek a mai gazdasági helyzetben, ha történetesen egyetlen sorsjeggyel az 500.000 Ft-os vagy a többi sok nagy nyeremény egyikét megnyerné?

Kérjük tehát rendelkezni a levágandó levelezőlapon hozzáuk azonnal beküldeni és akkor szerencséje remélhetőleg nemcsak utban lesz Önhez.

A sorsjegyek ára osztályonként:

1/4 32.— Ft, 1/2 16.— Ft, 3/4 8.— Ft.

A befektetés csekély, az esélyesség nagy, tehát

SZERENCSE FEL!

GLÓRIA RT.

osztálysorsjegy főárusító.

Itt levágandó!

Megrendelő-lap

Az 59. sorsjáték első osztályára a következő sorsjegyeket kérem:

..... drb. egész sorsjegyet à Ft. 32.—
 drb. fél „ „ Ft. 16.—
 drb. negyed „ „ Ft. 8.—

Kérek díjmentesen hivatalos játéktérlet és befizetési lapot.

A hivatalos nyereményjegyzékkel a húzás után azonnal kérem.

A vételárat Forintot a sorsjegyek kézhezvétele után, de legkésőbb a húzásig befizetem.

Név:

Lakhely:

Utca (szám):

Húzás 1947. évi április hó 12 és 15-én

PURIMI GONDOLATOK

Irta: Korein Dezső

A súlyos világkatasztrófa után, amelynek főleg mi zsidók voltunk áldozatai, elérkeztünk a harmadik „béke-Purimhoz”. A Purim a zsidóság évezredes dicsőséges történelmének csupán egyik állomása. Részünkre, különösen a mai nehéz időkben igen fontos és tanulságos történelmi visszatekintés.

A történelemből tudjuk, hogy Cyrus perzsa király, miután 538-ban (a rendes időszámítás előtt) kegyelme fogadta a babiloni fogságban levő zsidókat, megengedte nekik, hogy egy új zsidó birodalom alapítása végett visszatérhessenek régi hazájukba. Cyrus utódai alatt is békében éltek elődeink, csak Xerxes (Ahasvérus) alatt 473-ban fenyegette őket veszély a perzsa birodalom nagy részében. Hámán, a szeszélyes és jellemetlen Ahasvérus feljuttatott minisz-

tere, gyűlöletből és haszonlesésből ki akarta irtani a zsidókat. Eszter királyné, Mordecháj nagybátyja és nevelőatyja kezdeményezésére megmentette hitestvéreit a hajból. Hámán elbukott és Mordecháj foglalta el helyét. Akkor a zsidóság feje fölötti nagy veszély elvonult és Hámán bitófára került. Ez a mi első Purimunk története.

Korunkban is felszínre került egy Hámán, az eszeveszett szadista nácivezér, aki ugyan szintén elbukott, de sajnos, bukása előtt sikerült neki az európai zsidóság közbarmadát elpusztítani. Az összes eddigi Hámánokat felhalmozta a „kulturált” Németországnak ez a gonosztevője, amit évekig hagytak zavartalanul garázdálkodni, ami örök szegényfoltja marad az ugyne-

vezett „keresztény civilizációnak”.

Véres, vajudó világ közepette élünk. Az idei Purim rettenetes világkatasztrófa után köszönt reánk. Aggódunk zsidó sorsunk miatt, nem szabadulhatunk a bizonytalanság érzése alól. A mostani helyzetünkben különféle tényezők gyakorolnak hatást jövőnk kialakulására. Mi azonban a múlt megpróbáltatásai által acélozva tartunk ki rendületlenül, nyugalommal és türelemmel évezredes hitünk mellett. Élünk Mordecháj hajhudai, a *Yehuda*, önérzetes zsidó szellemében és erre neveljük utódainkat is. A történelmi visszatekintés mellett nézzünk előre is. Igyekezzünk a megmaradt zsidóságot lelkiileg, szellemileg és anyagilag megerősíteni és a Szentírás törvényei szerint (vagy tovább is) feleljünk meg bibliai hivatásunknak, hogy „papi szereg és szent nép” legyünk. Ha tehát a régi évezredes Purim emlékére örömünknek és hálaunknak adunk kifejezést a történelmi események fölött, tegyük meg azt — ha fátyolozott hangulatban is — a mi korunk Hámánjainak pusztulása miatt. Ebben a felemelő tudatban ünnepeljük az idel Purimot. Legyünk erősek, állhatatosak, türelmek, de ne hajoljunk, méltó utódai Mordecháj hajhudinak, az önérzetes, bátor zsidónak, akinek nemesi előneve — „is jehudi” — zsidó férfi — volt. Az ő szellemében éljünk és erre neveljük utódainkat is. Gerinces becsületünk visszaszerzi nekünk a népek megbecsülését.

**Kézbesíthetetlen
amerikai csomagok
címzették átvehetik Bp.
741. posta hiv. I. 26-os**

B.

Bernáth István, Golyarug.
Bartha Marianna, Bosnyák-
utca 4.

Karcag Ferenc, Hajós-u. 18.
Schwarz Samu, Király-
utca 96.

Mócsar László, Személynök-
utca 7.

Léderer Sándor, Király-u. 19.

K.

Koerna György.
Heizler Irma, Pozsonyi-ut 35.

**Rabbit választott
elnökévé a moszkvai
hitközség**

A *Jewish Chronicle* írja, hogy a moszkvai zsidó hitközség most választotta meg új képviselőtestületét. Az új képviselőtestület pedig Sloime Sliffer rabbit választotta hitközségi elnökévé. Az új elnök továbbra is betölti rabbi-tisztségét.

Szombatbucsuztató est a pesti hitközség disztermében

A Dolán, utcai és Rumbach Sebestyén-utcai templomok előjárói szépen sikerült szombatbucsuztató estet rendeztek március 1-én, a Pesti Izr. Hitközség disztermében, amelyet az alkálomra zsúfolásig megtöltöttek a hitközségi élet vezetői, a meghívott férfi és női vendégek. Az összejövetelnek különös jelentőséget adott, hogy a felszólalók Adar hó 7. napját, Mózes tanítónk, halhatatlan mestereink és prófétánk e napra eső születési és halálzási évfordulóját ünnepelték.

Az est a hagyományos „Havdala” szertartással kezdődött, amelyet *Abrahamszohn* Manó főkéntor végzett, mely áhítatot keltően.

A vendéglátók mezején Schwartz Sándor, a Rumbach Sebestyén-utcai templom vezető előjárója üdvözölte meleg szavakkal a megjelenteket s méltatta a két templom közösen együttes felvonulásának jelentőségét.

Dr. Fischer Benjámin főrabbi Mózes tanítónk örök egyéniségének egyszerű tulajdonságait emelte ki. A beszédet lapunk más helyén közöljük.

Dr. Herszkovits Fábán rabbi azt kívánta, hogy bár eljönné az idő, amikor a zsidóság ne csak fájdalmas megemlékezések alkalmából — amint ez mostanában oly sokszor történik — hanem az öröm és boldogság ünneplésére állhessen össze. Szombat királynőjének ünnepeléséről szólva, rámutatott azokra a felejthetetlen szépségekre és lelki élményekre, amit a péntek esti gyertyagyújtás és a szombat megtartása a családi életben belül megteremt.

Dr. Katona József rabbi idézte az elszálló lélek és Mózes párbeszédét. Mózes halála előtt megállapítván hogy ami földi volt Mózesben, elenyészhetett, de lelke itt él közöttünk. Izráel fennmaradásának biztosítéka csak az lehet, ha őrzi Mózes szellemét és azt a szent örökséget, amit a Tóra jelent. Így halhatatlan Mózes lelke, mert örökké él Izráelben.

Stöckler Lajos a Pesti Izr. Hitközség elnöke, annak a mózesi tanításnak a szépségét emelte ki, amely a szerénységet írja elő. Most, hogy az építő munkát intézményeinkben elvégeztük, rá kell térni a lelkek átépítésére.

Dr. Kertész Adolf szertartásügyi előjáró a hitélet elmélyítésének jelentőségéről beszélt és összeraktásra buzdította a megjelenteket.

Végül Doronkos Miska ügyvezető megállapította, hogy a Sulchan Aruch szellemében rendeződött az est, amelyért köszönet jár a két templom előjáróinak. Így a hagyományok szerelében és tisztelésében fenntartjuk az igazi zsidóságot.

NINCSEN PÉNZE?

GONDJAI VANNAK?

Vegyen a **GLÓRIÁNÁL,**

VI., Andrásy-út 18

Telefon: 328-729

OSZTÁLYSORSJEGYET

Szíveskedjék itt közölni azon ismerősei és barátai címét, kik sorsjegyet vásárolnának:

NYOMTATVÁNY

T.

GLÓRIA KER. R.-T.

M. OSZTÁLYSORSJEGY FŐÁRUSÍTÓ

BUDAPEST,

VI., ANDRÁSSY-ÚT 18

Pétfürdői karnevál

Írta: Sós Endre

I.

Másfél év előtt a Magyar Nemzet hasábjain megemlékeztem „a bakonyi halálmars”-ról, a Németország felé hajszolt munkaszolgálatosok 1944-es bakonyi halálmenetéről. Hol Árpád-sávos brigantik, hol SS-terroristák ültelgették, taposták, gyilkolták a bakonyi szerpentineken erőltetett menetben üzölt rabszolgákat.

E cikkben szó volt röviden Vasche József, hadnagyról is, aki az egyik pétfürdői munkaszázad élén gyakorlatilag is érvényesítette a bakonyi szerpentineken erőltetett menetben üzölt rabszolgákat.

Egy héttel később expressz-levelet kaptam. A névtelen levelet csak ennyit közölt velem: „Vasche József nem tűnt el megvan és vígan él, mintha semmi sem történne lelkisémet; címe: Kalocsa, Haynald utca 16.”

Ezt a levelet nyomban eljuttattam illetékes helyre. Mivel másfél évig semmilyen értesítést nem kaptam, már-már azt hittem, hogy a levél tartalma tévedésen alapul.

Most azután olvasom, hogy a kalocsai népbírósg megkezdte Vasche József és társai háborús és népellenes bűnperét. Egy tárgyalást már meg is tartottak, de a folytatást elhalasztották, mert újabb tanúk kihallgatása vált szükségessé.

A lezajlott tárgyaláson — mint hallom — a „keret” tagjai tettek tanuvallomást. A „keret” ugyanis megvan. Hiánytalanul. Teljes létszámban.

De a munkaszolgálatosok hiányoznak. Vasche József századából — 230—240 emberből — talán 10—15 sincs életben.

A hiányzó 215—220 zsidó fiatalember haláláért nagyrészt az a Vasche József felelős, aki elszedte munkaszolgálatosainak meleg holmijait, hogy azokat a németeknek adja át!

Fagyhalált szenvedett zsidó fiatalemberek emléke vádolja Vasche Józsefet, a pétfürdői karnevál főrendezőjét!

II.

Pétfürdői karnevál? Talán frívól ez az elnevezés, de — igaz. Vasche József maskarabált rendezett a haláltraított munkaszolgálatosokkal.

Egy napon kiadta a parancsot, hogy mindenki hordja minden „felesleges” holmiját a „szoba” közepére.

(Azért teszem idézőjelbe a „felesleges” is, a „szoba” is, mert egyfelől régen nem volt már felesleges holmink, másfelől pedig egy olyan padláson tángáltak, ahová becselt az eső.)

Amikor a „felesleges” ruhák, sapkák, cipők, ingek, kesztyűk,

alsónadrágok, harisnyák, halmozva gyűltek, Vasche József, aki ördögi vigyorgással szemlélte a parancs teljesítését, a következőket mondotta:

— Aki valamiből nagyon a szorult valamire, az kap majd tőlem ilyen holmit... A többi elviselem a németeknek, akik nek a holmijait tönkretették a bombatámadások!

A „rászoruló” valóban kapott helmikát. Mivel pedig szinte mindnyájan „rászorultunk” valamire, legtöbbször részesei ebben a századparancsnoki „ajándékozás”.

Vasche József „ajándékozás” közben gondosan ügyelt arra, hogy a nagyfejű munkaszolgálatos kisméretű sapkát kapjon, hogy, akinek nagy lába van, az kis cipőhöz jusson, hogy csak a legromgyosabb ingeket válassza ki. A szövetekből, sálakból és ródlisapkákból senkinek semmi sem volt vissza — semmit. Ezeket elsősorban a „keret” tagjai között osztotta szét.

Másnap reggel, amikor felsorakoztunk, úgy festett a század, mint egy — „romgyosgárda”. Vasche József remekül mulatott. Tetszett neki, hogy a század tagjainak egyrésze a fejbubján viseli a sapkát, hogy sok munkaszolgálatos nem tudta begombolni a kabátját, hogy az emberek tucatjával sántítottak a kicsi cipőkben, hogy — szvetterek, sálak és ródlisapkák nélkül — mindnyájan dideregtünk a későszí hajnalban.

III.

Néhány nappal később a pétfürdői századok elindultak Németország felé.

Már a Bakonyban véresre tört a cipő sok bajtársunk lábát. Már a Bakonyban elérjedi sorainkban a lázas influenza. Már a Bakonyban megmutatkoztak a fagyás nyomai sok munkaszolgálatos kezén.

De Vasche József mindezen csak mulatott. Bottal a kezében menetelt a század mögött. Saját szemével kívánta ellenőrizni, hogy valaki meg ne szökjön.

A század végén haladt az a szekér is, amely a jó cipőinket vitte Németország felé.

IV.

Kevés munkásszázadnak volt olyan nagy „természetes” halandósági arányszáma, mint Vasche József századának. A minden jó holmijuktól megfosztott munkaszolgálatosok sorra elpusztultak a német tőiben.

Vasche Józsefnek mindezek ért feladni kell!

TALESZ, T'FILIN

mezuzá, cícesz, magló és héber könyvek VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS Járzeitábla készítését vállalom. UNGÁR MÓR, Király-utca 17., kőpu alatt vagy I. emelet 4.

Mózes mesterünk jelleme

Elmondotta: dr. Fischer Benjámin főrabbi*

Mivel mérjük fel Mózes nagyságát?

A kézenfekvő válasz volna: ime a Tórá! A mű tanuskodják a mesterről. Hiszen mennyi államférfiúi bölcsesség, mily magas erkölcsi felfogás, micsoda zseniális szociális törvényhozás, mily mélységes istenfogalom nyilatkozik meg benne!

Igy gondolkodtak, így okoskodtak azok, akik tényleg a Tóra, az úgynevezett „Mózesi tan” alapján mérték meg Mózes nagyságát, abból az elgondolásból kiindulva, hogy az alkotó férfit alkotásából lehet legjobban megismerni és értékelni.

Ami vigyázva-vigyázunk. Sose emeljük magasra valakit úgy, hogy ezzel bárkit, vagy bármit lealacsonyítsunk, leértékeljünk, aki vagy ami magasban áll felettünk és a fölé emelt felett. Már pedig ha a Tóra nagyságát értékeljük Mózes, akkor méltatlanul lefokozzuk azt, amihez képest Mózes is csak egy parány volt, leértékeljük az eszményt, amelynek Mózes nem gazdája, hanem áldozatos szolgája volt.

Lehet Mózeset dicsőíteni és ezzel a Tórát leértékelni? — Amikor mi, kései utódok a gyülekezetben odaállunk a Tóra telerese elé, hogy meghallgassuk a Tóra szent igéit, nem tesszük azt soha anélkül, hogy előbb szent valomásban hálát ne adnók Istennek, „aki kiválasztott bennünket minden népek közül”, azzal, hogy nekünk adta az Ő Töráját: Isten Töráját. Dicsőítjük és hálát adunk Istennek, mert Isten az igaz Tórát adta nekünk és így „plántált belénk örök életet. Hűség és szerénység: ezek voltak Mózes igaz emberi jellemvonásai. Micsoda szerénység kellett ahhoz, oly hűségesnek lenni, mint Mózes volt! Az isteni Akarat reá bízta a Tórát: az örök és isteni igazságok felemelhetetlen kincsesházát — és ő nem tulajdonított el magának semmit sem! Erről is a szent-könyv maga tanuskodik, idézően az isteni szót: „Az én szolgám Mózes, egész házamban hűséges ő.” Ez a szerénység a Tórával szemben, ez a hűség Istennel szemben, éppen ez tette őt képessé, ez predesztinálta őt arra, hogy a Tóra közvetítője legyen Izrael népe számára, hogy népe és annak minden nemzedéke taníttá, hogy „Mose Rablenu” legyen!

Tudjuk, Mózes a királyi palotában nevelkedett, mint a fáraó leányának fogadott gyermeke, mint egyiptomi herceg. A palotán kívül mindenki szolga volt — a zsidók, a gósenbeli heloták: szolgák, szolgái, kényszermunkás rabszolgák. De Mózes szabad ember. „És látja, miképp egy egyiptomi ember út-ter egy

héber embert az ő testvérei közül.” És fordul erre, fordul arra, látja: sehol egy férfi — és megfenyíti az egyiptomit. Ide-oda fordul, hol van a rend őre, hol az igazság védője, hol van a megtorló bíró, vagy legalább miért nem lép közbe bárki egyszé, de emberséges ember, hogy megvédje a megtámadottat? Mikor látta, hogy „nincsen egyetlen egy férfi sem”, nincsen itt egyetlen ember se, aki a védtelen védelmére kelne — neki kellett vállalnia a bírói tisztet, megvédeni a gyengét és megvédeni a durva merényletet. Ime a leírhatatlan igazságérzet, amely Mózes lelkét eltöltötte. Ezt kiegészíti a másik jelenet. Másnap, hogy újra kiment, újból meg szomorúbb jelenet tárul elője: „Két héber ember civakodik”. Mózes felháborodása tetőfokra emelkedik. Két üldözött, két gyöngye és védtelen testvér — és mégis egyik támadja a másikat! Kétőre beöle a meghorrákos és rájuk szól: „Gonosz az aki megtámadja felebarátját”, aki védtelenség, a gyöngeség, az üldözöttség idején is civakodik, amikor csak egy kötelesség van: ösztönözni Mózes otthagya Egyiptomot, Midjámba megy. De ott újra egy incidens. Alig érkezik új lak helyére, még ott ül a kut mellett a városon kívül, mert még nem talált vendégszerető szívekre, kik házukba fogadják — és újra hallja a megbántott igazság panaszos hangját. Nem zsidók civakodnak egymással, hanem egy töle idegen nép emberei, kiket nem is ismer: de mindegy a gonosz erőszakoskodók a gyengével szemben. — Erős pásztorlegények, megtámadják, elkergetik a gyöngye pástorleányokat a kuttól, megakadályozzák jogaik élvezetét. „És felkelt Mózes és megsegítette őket. Ahol védtelen, a gyengét megtámadják, ott segítséget kell nyújtani. Ez Mózes egyéniségének két újabb jellemvonása: igazságérzet és segítőkészség!

Husvétii edény!

SEL PÉSZACH!

csoda olcsó árakban!

Málykányér	Ft 2.30-40!
Vízszepár	1.00
Boroszipár	— 90
Karál vagy villa . .	— 36
2 lit. zsemle fazék .	4.00
Porcellánbútor . .	1.60

HUSVÉTI ÉDENY

VITÓRIA ÉDENYHÁZ

Husvétel. 24. Vasszéki. u. sarok

Szombat. zárva!

Órát, ékszer
legolcsóbban
Klein Lászlónál
Dob-utca 19

GYERMEKÁGY,
BICIKLI, ROLLER, **VICÁNAI**
SSZECSUKÓS ÁGY
Nagyatádi Szabó-utca
Király-utca sarkán. 50

Amerikába
akar utazni?
Ugy az átadó
üzletének
üzemének
eladását
FELLNER PETER
gyorsan intézi
Szt. István-krt. 30.
(Marx-térnél)
Új telefon: 129-792.

UTAZIK?

Börzsdék, relikviák, oktatások és
mindenféle díszmunkák, éremek és
kicsinyben Krousz Géza, Budapest,
VIII., Rákóczi-ut 13., udvarban.

Let jókoraan lévő, hibátlan
THORA
ELADÓ. Most kinthebi naponta
8 óráig: Akácfa-u. 45., IV. 7.

Papir,
írószer

üzleti könyvek, kartotékok, váltó
lejárati és alkalmazott nyilvántar-
tási könyvek.

Weinberger és Fejérmé
IV., Deák-tér 6. (Anker-palota)

A pontos, megbízható
„DAVAJ” BOY-vállalat
mindent elintéz — (Éjjeli-nappali)
Óráként 6 Ft
Árny-utca 21. Telefon: 226-893

MINDENNEML
SZÖNYEG
olcsó árusítása, UNGAR, Király-u. 14.
és Rákóczi-ut 42.

Mit hoz Önnek
az 1947/48. év?

Hírneves asztrológus mindenre ki-
terjedő horoszkopját elkészíti pontos
születési dátum és 10 Ft be-
küldése ellenében, postán is. Fogad-
kozás nap. **ALBERTI ASZTROLÓ-
GUS.** V., Csáky-utca 11. I. em 11.

**JAHRZEIT-
TÁBLA**

készítését olcsón vállalom.
UNGAR MÓR, Király-utca 17.
Kapu alatt vagy I. emelet 4.

A Talmud szelleméről

Dr. Kálmán Üdön előadása a Szabadegyetemen

Február 28-án, csütörtökön
este a Szabadegyetemen előadás-
sorozatának keretében dr. Kál-
mán Üdön főbb „A Talmud
szelleme” címen tartott elő-
adást.

A Talmud értékelésének viz-
gálatában azt kutatta az előadó,
hogy mennyire járult hozzá a
rabbikus zsidóság évszázados
Talmuddal foglalkozása a zsidó
szellemi lelkiség differenciáltsá-
gához. Hogy a gondolkodás láza-
san gyorsabb kapcsoló képessé-
get mutat, hogy a szellemi pá-
lyát olykor túlértékeljük, vi-
szont a zsidó munkás szellemi-
ségét is próbálta, hogy az er-
kölcös habitus szilárdabb tartá-
sában az emberi élet kioltásától
visszafordul, ezt a pluszt a Tal-
mud költözéskor a zsidó mun-
kájának tulajdonítja. Így értük
el, hogy soha nem juthatunk
olyan információs mélységre, am-
ilyenre az európai kultúrán
neveltek zuhanak.

A Talmud nem élcszik meg
a hittel, sőt lényegének a csele-
kedetek tartja. A vallás csak
annyit ér, amennyi nem cse-
lekedetre viszi a hitet. Aki
jogorombó — az hályvnyimádó.

Herford, a kedd (nem zsidó)
teológus megírta már ötven
évvél ezelőtt, hogy Európára
végzettség válik, hogy eltűnt a
zsidó vallásnak attól a tanítá-
sától, hogy a hit cselekedetek
nélkül sohasem lehet vallás...
a tett, a cselekedet, mindezek
kezdetek és vége. — A lenni
vagy nem lenni hamleti kérdést
is tudatosan tárgyalja a Tal-
mud. Két iskola, a Sámmáj-é
és a Hillel-é, két és fél évig

vitafozott a kérdés felett, mi
jobb: a világra születni vagy
egyáltalán nem létezni. Ma így
mondhatnánk: az élet ajándék-e
avagy küzdelem? A Talmud
feloldja a problémát: építse
mindenki lelki strukturáját ér-
telessé, hogy érdemes legyen
az életért küzdeni. Az egyének
és közösségek örök harca a
bűn és erőny, az eszményiség
és eszmék bukása között nem
lehető. Az ember lelkisége min-
dennap megújulhat „Talmudi
elv” a harc megújra kezdésében

Tisztítsunk
FREGOLAN
fürdőádpasztával

mert tiszta kabóban fürödni élvezet. Hygie-
nikusan tiszta állapotban átengedni a
család másik tagja részére, emberi kö-
telesség! Ézért használjon

FREGOLAN
fürdőádpasztát.

„A JÓ EGÉSZSÉG ELSŐ FELTÉTELE...
A TISZTASÁG!”

Gyártja: REICENTHAL EMIL és BÉLA
Budapest, VIII., Szécs-gyár-u. 1-3.
Telefon: 137-330.

Pesti Izraelita Hitközség
68/1947.

HIRDETMEY

az 1947. évi pászka kiváltásáról.

A Pesti Izr. Hitközség közli, hogy az előjegyzett pászkát
március hó 10-től március hó 21-ig
az alatti árudákban lehet kiváltani:

V. KERÜLET
Csáky-utca 3.
Pannónia-utca 2.
VI. KERÜLET
Hunyadi-tér 3.
Nagymező-utca 39.
VII. KERÜLET
Bethlen-tér 2.
Garai-tér 11.
Izabella-tér 1.
Klauzál-utca 35.
Múrányi-utca 35.
Sip-utca 4.

VIII. KERÜLET
Kun-utca 11.
Nagyfiumos-utca 4.
Nagyfiumos-utca 27.

IX. KERÜLET
Lányai-utca 15.
Páva-utca 39.

XIII. KERÜLET
Dózsa György-ut 55.

XIV. KERÜLET
Nagyberek-tér 9.

Az árudák az aláhuzott helyeken naponta 9 órától 1
óráig, a többi helyeken 9-1 óráig és 3-5 óráig állnak t.
Hitestvéreink rendelkezésére.

Az előjegyzett pászkára kilónként 2.50 forintot kell
ráfizetni.

Sip-utca 12. sz. alatt befizetett pászkát Sip-u. 4. sz.
alatt lehet kiváltani.

Tekintettel az igen magas munkabérekre és nyersanya-
gok ára a pászka ára oly méltányosan lett megállapítva,
hogy abból engedményt senkinek sem tudunk adni.

Nyomatékosan felhívjuk t. Hitestvéreink figyelmét, hogy
a pászkát a fent jelzett időpontban (március 10-21-ig) okvet-
len váltásék ki.

Pest, 1947 március 6. A Pesti Izraelita Hitközség
5707. Adar. Előjárósága.

inkább szépséget lát a ez a
nizus a zsidó lelki rugalmasság
egyik forrása.

Korunk problémája a szelle-
mi és testi munka és munkás
egymásrautalása. A görög-
római autorok a rabszolgák
feladatát leltik a munkát,
a Talmud tanai és amorái a
fizikai munkát hirdették és
gyakorították. Nem áll szemben
a két kaszt, mert a munkások
is átszellemítették életüket a
rendszeres tanulással.

A latin két szóval fejezte ki:
ora et labora fogalmat, a hé-
berben egyazon szó — aboda
— fejezi ki az imát és mun-
kát, ez a munka sportozása.
A zsidó sors szenvedések elleni
felzúdulásra a Talmud nyug-
latán csendesíti a teljesülések
felé vezető út vonaglásait a
zsidó szívnek kell ellátni. Tíz
rész tűrni tudás adalott a vi-
lágnak, ebből egyet kívánunk
a nemzettek, kilenc rész nekünk
jutott mint nagy energiaszörny.
Összefoglalva: a Talmud
szelleme erősen hozzájárul a
zsidó lélek differenciálódásához.

MASKVINT

ÜZLETI TANÁCSADÓ

ÉS KERESKEDELMELI IRODA

Lévelelm:

MASKVINT, G.

ROTSCHILD-RHOD

Tel-Aviv, Palesztina

Üzletszervezés, képviselői stb.

Pályázati hirdetmény.

A szőlőki neológ izr. hitközség
ezenmel PÁLYÁZATOT HIRDET

rabbi állás

betöltésére. Pályázhatnak a budapesti
rabbi szemináriumot végzett magyar
átanpolgársága papok. A hitközség
az Országos Izraelita Pályázati Lá-
táridő március 25. A meghívottak
kötelességmegterítésben részesülnek

Az előjárásról.

Orth. Koser
Sel-pészach
KÜTÖNÖ MINŐSÉGO

boraim

kicsinyben és nagyban kaphatók.
OLCSÓ ÁRBAN.

GLÜCK MÓR

VIII., Kun-utca 11.

Tíz literen felül házhoz szállítjuk.

Utazó,

ki divatára cégeket látogat, beve-
zetett, elsőrangú női divatú ké-
pviselőt megkaphatja.

Ajánlatokat „Prima” és „Supra”
a kiadókba.

Gyöngyösi külügyminiszter:

Hazajönnek a hadifoglyok

Az Új Magyarország írja: Ismeretes, hogy a hadifogolyúgyben tárcaközi megbeszélést tartottak a külügy, a belügy, a honvédelmi, a pénzügy, a kereskedelmi, a közlekedési minisztérium és a MÁV kiküldöttjei, majd a hazaszállítási kérdésével a minisztertanács is foglalkozott. Az **Új Magyarország** a legilletékesebb tényezőből, **Gyöngyösi János** külügyminiszterhez fordult felvilágosításért. A külügyminiszter a következőket mondta:

Tudok arról a rendkívüli érdeklődésről, amelyel a közvélemény ezt a kérdést kíséri. Megnyugtatók mindenkit, akinek hadifogoly hozzátartozója van, hogy a február 10-én aláírt békeszerződés 21. cikke úgy intézkedik, hogy a győztes államokban lévő hadifoglyok, mihamelst lehetséges, hazaszállítandók és hazaszállításukra vonatkozólag a hadifogolytartó államokkal a volt vesztes államoknak megállapodást kell kötniük. A magyar kormány megtette az előkészületeket. Megállapítottuk, hogy a Szovjetunión kívül Franciaországban, Dániában, Belgiumban és Hollandiában

vannak még magyar hadifoglyok. Ezekkel az országokkal kell hazaszállítási egyezményt kötnünk. Nyilvánvaló, hogy az egyezmény értelmében a hazaszállítás költsége, vagy annak nagy része Magyarországot fogja terhelni. Erre a békeszerződés is utalást tartalmaz, mint ez már az utóbbi napokban köztudomású volt.

-- A Szovjetunio — folytatta Gyöngyösi János külügyminiszter — eddig is a békeszerződés rendelkezéseit megelőzően, lekötélező gesztussal nagyon sok hadifoglyot elbocsátott és saját költségén szállított haza Magyarországra. Nyugodtak vagyunk abban, hogy a Szovjetunio lojalitására most is számíthatunk.

A magyar társadalom bizalommal tekinthet a kormány felé, mert az a hadifoglyok hazahozatalát a lehető legyorsabban fogja eszközölni. A hadifoglyok záros határidőn belül hazajönnek — fejezte be nyilatkozatát Gyöngyösi János külügyminiszter.

A genfi menekültügyi kartotékokat Londonba szállították

Az egész világ zsidóságát érdekli a Jüdische Rundschau-nak az a híre, hogy a genfi zsidó menekültügyi kartotékokat Londonba szállították. A zsidó menekültekről felvett kartotékokat eddig a svájci zsidóság központi szervezete Genf, 37 quai Wilson, alatti helyiségében őrizte. Az anyag most Londonba került. Az új kartotékhivatal címe: Search Department, World Jewish Con-

gress, 55 New Cavendish
Street, London W. 1.

Olyan hatalmas kartoték-
anyag gyűlt össze Genfben
és került most Londonba,
hogy máris az esetek százai-
ban és érzéiben juttatta meg-
felelő eredményekhez a fel-
világosításra vágyókat. Ren-
geteg zsidó találta meg a gen-
fi zsidó szervén keresztül el-
vesztettnek hitt hozzátartozó-
ját.

Purimi

Orth. kóser bor- és pálinka-

szükségeit **lehetősebben**

ROSENTHAL ORTHODOX KÖSER KÖZ-
ISMERT ÉTTERMÉBEN

szerezheti be

Wesselényi-utca 18., Kazinczy-u. sarok

Telefon : 220-356

AUTÓ-
PORTÁL-
ÉRTŐR-
ÁBLAK.

ÜVEG

WAGNER
Kazinczy-u. 9.
Tel.: 221-675

Dr. Benoschovszky Imre:

Mi legyen a kitértekkel?

A Szocialista Cionisták Pártja (Ichud Mapaj) nagysikerű pártnapján először *Dénes Béla* dr., a párt elnöke foglalkozott a Joint elnökének beszámolójával éppen a kitértekkel kapcsolatban. Utána a Makhae kőbányai gyermeksecrege énekelt és táncolt purimú dallamokra. Ezután került sor a budai főrabbi előadására, *Benoschowsky* Imre előadásában a következőket mondta:

— A kálvária összetett probléma. Először is vallási kérdés. A proféták szóltak a megváltókról, a Messiásról — halljuk a térítő beszédeiben. Igaz, de azt is megmondták, hogy a Messiás igazságosságot hoz és örök békességet, hogy azután már nem lesznek rosszat az emberek, mert megtelt a föld Isten ismeretével. Keressük ezeket a jeleket a megváltásnak, de nem találjuk. Mi azt valljuk: nem elég a hit az üdvösséghez, cselekedet is kell, a Messiás idejét közelebb kell hoznunk életünk és tetteink által. *Aki hiszi tud és akar: magasrendű, tisztá hitet talál a zsidóságban,*

aki azonban hit nélkül lesz kereszténnyé az hozugságra akarja építeni a maga viszonyát a kereszténységgel. Hazugságon pedig semmi tartósan nem épülhet, a hazugságon alapuló házasság boldogtalan. A kitértek iránt a helyes attitűd: a számalom. A kitért sehová sem tartozik, sem hitre, sem népe nincsen a legtöbb esetben. A gyermekét az hitéznányek nagyobb erővel formálják, mint amilyen erővel ő tud hatni rájuk. A gyermek lelkében hasadás történik, szüleit is meggyűlöli. Marcangelo öngyűlölet beteges jelei mutatkoznak sokszor, ezeken a felemás lelkeken. Mi történjék a kitértekkel? A zsidóságnak ki kell látni a kapuit és visszavezetni hitűkhöz és népükhöz azokat, akik nem találták meg helyüket a világban. Viszont a zsidóság intézményeinek lelkismeretesen vigyázniuk kell, hogy a fair play szabályai szerint azoknak a hadülfásait, akik a zsidóság szenvedésait a zsidóság megszüntetésével akarják elérni, a zsidóság falain kívül kell helyezni.

*Zajin Adar
megünneplése
a Józsefvárosban*

Mózes emléknapiját méltó ke-
retek között ünnepelte meg a
Nagyfuvaros-utcai templomkör-
zet. Gyászistentisztelet kereté-
ben emlékezett meg dr. *Salgó*
László körzeti rabbi Mózes ha-
láláról és ezzel kapcsolatosan
az év halottairól. Utána ünnepi
vacsora keretében a hagyomá-
nyos szokás szerint Tóra-ma-
gyarázatok és tanulások hang-
zoltak el. *Kohn Sámuel* vezető
templonelőadó üdvözölte ba-
ráti szavakkal a megjelenteket,
majd dr. *Salgó László* mondtotta
el tanítását. Dr. *Vas Lipót* kör-
zeti elnök hitet tett a hagyomá-
nyok megtartása és a zsidó egysé-
g melletti. Dr. *Kertész Adolf*
szertartási előjáró üdvözölte
emelekedett szavakkal a körzet
új elnökét és a körzet zsidóságát.
Stöckler Lajos birközségi
elnök meleg szeretettel köszön-
tötte a Józsefváros zsidóságát,
a kisenbereket, akik megbízható
bázisai a zsidó közösségnek.
Domonkos Miksa ügyvezető a
megjelentett zsidó egység jelen-
tőségéről szólt és arról, hogy a
Józsefváros zsidósága — akik-
nek körében a hitközség vezetői
mindig otthonosan éreik maguk-
kat — megbízható támasza volt
mindenkor a komoly zsidó mun-
kának. — Dr. *Katona József*
rabbi szellemes és kedves tóra-
tanítását nagy lelkesedéssel fo-
gadták a megjelentek. Emelkedt
hangulatban a késői órákig
maradtak együtt az egybegyűl-
tek.

Jelentkezzen

az, aki tud LEÁNYAIMRÓL:

Eisenberger Sándorné

Hajduböszörmény (szül. Adler Margit, Debrecen) és

Steiner Sándorné

Berebtyóujfalu (szül. Adler Olga,
Debrecen)

A debreceni gatlóból Monorra vit-
ték őket, további soruk ismeret-
len. Feltámasztást juttatnak:
Szabó József. Debrecen,
Február 12.

Vadász Ferenc

Országszerte beutazott hárfogóly,
aki Fuhmann Lászlóról hírt ho-
zott, közölte címét aonnal az Uj
Élet szerkesztőségével

ÉDELES, PIHENÉS, GYÓGYULÁS,

DIPTA a magaslafi helyen fekvő
Noémi Penzióban.

Előremondó orvosi ellenőrzés
elengedhetetlen, gyógyszeres szedések.
Pszichés előkészítés.
Szakadásighegy, Cédrus-utca 5/b.
Telefon: 151-812. Autóbejáró.
Pellő-utca 11.

**Azonnali belépésre
keresünk tökéletes
angol, német
levelezőnőt**

edési gyakorlat részletes meg-
jelölésével. „Zöld közintézmény“
jelölésre a kiadvány

PÉNZBESZÉRI, HATÁRNOKI
vagy más **BIZALMI ÁLLAST** kereső
31 éves (más) fiatalember.
1500 Ft övédek van.
„100% megbízható” let a kiadó.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének Női osztálya

február hó 27-én kulturdélutánt rendezett. Ebből az alkalomból megjelent az Andrássy-utcai klubhelyiségben Stöckler Lajos is, a Magyar Izraeliták Országos Irodája és a Pesti Izraelita Hitközség elnöke, akit az előadótérmet zsúfolásig megtöltő többszázfőnyi közönség nagy lelkesedéssel fogadott. Az előköt dr. Szemere Samuné köszöntötte: visszapillantva Stöckler Lajos vészterhes időkben kifejtett áldozatos cselekedeteire és vázolta azt a nagyhorderejű, felelősségteljes munkát, amit a zsidó ügyek szolgálatában és védelmében ma végez. Üdvözlését azzal fejezte be, hogy megnyugvás a szörnyen megapasztott zsidóság számára a tudat, hogy még mindig hánykódó hajóját bátor lelkű, messzenéző kapitány vezeti.

Stöckler Lajos beszédében utalt a sötét időkre s azokban a zsidó asszonyok hősi helyzetére, önfeláldozó életükre és szenvedésükre. A zsidó nők megsokszorozódott feladatairól szólva, nagyjelentőségű tényezőként jelölte meg a nők szerepét a jobb jövő felépítésében. Dr. Szemere Samuné válaszában kifejtette, hogy a demokrácia szellemének megfelelően jogaik teljes birtokába jutott nők kint a közéletben és bent a felekezeti életben egyaránt a humanum és a béke nagy ügyét akarják szolgálni, vállalva a férfikkal, egyenrangú fél gyanánt.

Dr. Katona József, a Dobány-utcai főtemplom rabbija a bibliai zsidó nőről beszélt, plasztikusan formálva meg az örök zsidó asszonyalakokat. A mélyenjáró, érdekes és szíves előadásnak nagy sikere volt. Sorra vette a bibliai asszonyokat és jellemképül felmutatta azt az örök zsidó asszonyi szellemet, amely most is él és hat a zsidó nők lelkében. A bibliai nők nem voltak heroink, de derék asszonyok, példás hű hitvesek és mindenekfelett igazi anyák voltak. Érzelmeket és gondolatvilágukat a mai zsidó asszonyok lelkében és jellemében is megtaláljuk.

A közönség kívánságára felolvasó Domonkos Miksa, a Pesti Izraelita Hitközség ügyvezetője, szellemes fejtegetésben utalt az elhangzottakra. Bársony Dóra operacéneknő művészi éneke, Munkácsy Noémi halk, finom zenéjű versei, amelyek a sötét idők szomorú hangulatát idézték. Tordai Judit megrázó szavai az elmúlt jelentettek a hallgatóságnak.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének női osztálya legközelebbi kulturdélutánját március hó 13-án tartja. Előadó Gersei Sándor, az Uj Élet munkálása, Közreműködők Vas Klára hangverszenyénkeső, Havas Kati előadóművész és Vermes Lilly zongoraművész.

Ankét a cionizmusról

A Magyar Cionista Szövetségnek megrendezett ankétja már a közönség összetételében is lényegesen különbözött az eddig tartott hasonló rendezvényektől. Itt ugyanis cionista tömegek mellett a magyar zsidóság marxista szárnya is képviseltette magát. A dobogón ugyanez volt a helyzet: az előadók között ott láttuk a cionista tábor vezetői mellett a kommunista, a szociáldemokrata és a polgári radikális párt tagjait is. Az ankét színvonalát példamutató volt. Más alkalommal, a multban, mindig az volt a helyzet, hogy az anticionista felszólalók a cionizmust kurtán-furesán a fasizmus egyik megnyilatkozásának bélyegezték meg. Most sem arról volt szó, mintha a marxista-szocialisták elfogadták volna a cionisták álláspontját, hanem igen nagy felelősségtudattal, komoly analízist adták a Palesztina problémának, alapos felkészültséggel kifejtették elgondolásaikat a zsidóság helyzetéről a szocialista társadalmi rendben. Nyomatékosan hangsúlyozták, hogy ők a Palesztina problémát elválasztják a zsidókérdés megoldásától, amelyet véleményük szerint csak diadalmas szocialista világrend fog véglegesen megoldani.

Dr. Herschkovits Fábán rabbi Magyar Cionista Szövetség nevében nyitotta meg az ankétot. Grossmann Sándor a cionizmus álláspontját ismertette és hiteles adatokkal indokolta meg, hogy miért éppen a cionizmus fogja megoldani a zsidó

dó nép javára a zsidókérdést. Barabás Tibor a Magyar Író Szövetség főtitkára, mint kommunista fejtette ki álláspontját. Beszéde a marxista-leninista elmélet alkalmazása volt a cionizmusra. Schiffer Pál nemzetgyűlési képviselő szellemesen elemelte a Palesztina problémát, s — mint mondta —, a közönségben nem lerombolni akar egy eszmét, hanem hivat és ellenfeleket óhajt gondolkodásra készíteni. Rónai Mihály András a beteg Zsolt Béla képviselőjében szólt fel és renái stílusban mondta el vallomását a zsidóságnak az új missziójáról a szocializmus elterjesztése és megvalósítása érdekében. Jambor Ferenc a „Mishmar” szerkesztője az élő, alkotó és fejlődő zsidó nép szempontjából vázolta azt a hatalmas kérdéskomplekszumot, amelyet zsidó- és Palesztina kérdésnek neveznek. A közönség alkalmazkodott az előadó szenvedélymentes és tárgyilagos magatartásához és ez lehetővé tette, hogy a legkényesebbnek hitt problémákat is meg lehetett vitatni.

G. — S. —

A Cyprus szigetéről Palesztinába érkezett magyarországi zsidók névjegye

záró megtekinthető a Magyar Cionista Szövetség irodájában (V., Arany János-u. 29. I. em.)

IDŐSEBB NŐ MELLE Kísérőnek, BETEG vagy NAGYOBB GYERMEK MELLE címszóval állásfoglalást írtatni. „Szorongó Búzással” jelölni a kiadóra.

Női- és férfiszövet-különlegességek
szaküzlete

RÓZSA LÁSZLÓ

BUDAPEST,

IV., PETŐFI SÁNDOR-UTCA 16

TELEFONSZÁM: 184-102

Mintákat vidékre is szívesen küldünk

Engländer sütőde

újraépítve üzembn

Purimi torták és sütemények

16 minőségben megrendelhető

Karácsony Sándor-utca 1. (Teleki-tér sarok)

TELEFON: 336-757.

Orth. kóser italok kaphatók.

KIVÁNDORLÓK!

UTLEVÉLKÉPEK gyorsan olesón és jól
HUNRIA, Somogyi Béla-ut 6. (Kossuth Lajos-u. mellett)

A Budai Chevra Kadisa közgyűlése

A Budai Chevra Kadisa február 27-én, Zain Adár-kor tartotta meg dr. Bálint Béla elnökele alatt, rendes évi közgyűlést.

Szoffer László főtitkár évi jelentésében beszámolt az elmúlt évben már valóra váltott célkitűzésekről: a farkasrői temető újjépítéséről, a Maros-utcai kórház helyreállításáról. Az ismeretlent zárószámadás után a közgyűlés a Szentegylet előjáróságának megadta az elmúlt évre szóló felelősvényét. A tagdíjjárulékokat 24—, nőknél 12— forintban állapították meg. Sirápolási díjak megállapítására a közgyűlés az előjáróságot kérte fel.

A közgyűlés egyhangú határozattal jegyzőkönyvileg öröklötte meg a Joint, dr. Görög Frigyes elnök, dr. Szűcs Géza adm. delegée iránti háláját. Székely Dezső a Budai Hitközség alelnöke örömmel mutatott rá a testvérj viszonyra, mely a Hitközség és Chevrája között fennáll. Ádám Gyula hozzászólásában külön köszönetét fejezte ki a közgyűlés nevében dr. Bálint Béla elnök, dr. Heller Imre alelnök és Szoffer László főtitkár újjépítő munkájáért.

A közgyűlést istentisztelet előzte meg, melyen dr. Beneschofsky Imre, budai főrabbi megemlékezett az elmúlt évben elhunyt Chevra testvérekről és áldását kérte a Chevra szent munkájára.

HARTÁRNOKI vagy más BIZALMI ALLÁST VÁLLALNA idősebb, munkabíró férfi. Rész Lajos, Vill., Luther-u. 1. c. III. emelet 16.

Musz orvos 19 éves ÁRVAJA kezdő iróni vagy BIZALMI ELFOGLALTSÁGOT KERES. Választ „Szíves megkeresés” jelölni a kiadóra.

46 éves, egyedülmaradt, agilis kereskedő özvegy kért hiteltörvénnyel, legyenek szívesek, hogy munkához,

álláshoz juthasson.

Felleg benőst. Címe az Uj Élet kiadójánál.

Házvezető

AIANLKÖZIK elsőrendű főnök, nagy gyakorlatú, G. P., Itakóci-ut 61., II. emelet 28.

Jó megjelenésű fiatalember

keresi csinos leány ismeretséget, kitől szórakozás közben

héberül tanulhatna.

Ezenkívül örökös is venne 16. „Jó pedagógus” jelölni New-York hírdetőbe, Szt. István-kéret 29

Adler Sirkó Somogyi Béla-ut 7

AZ UDVARBAN Illozt márványlapok vésetét is vállalom. SZOMBATON ZÁRVA.

Iroda, vagy boltiszolga

ALLAST KERES, azonnali befizetésre. GARAI, István-ut 47.

Hirek Palesztináról

Anglia és a Jisuv között végleg becsapódott az ajtó

Az angol kormány szándékairól végleg lehullott az álarc. A londoni konferencia kudarcát követően közvetlenül, hallottunk először arról az elhatározásról, hogy Anglia az UNO elé terjeszti a palesztinai kérdést. Akkor azok, akik a végsőkig binni szerettek volna a brit kormány konstruktív külpolitikájában, azt remélték, hogy a mandátárius hatalom ez ügyben végre az egyetlen lehetséges legális utat választja és miután egymaga nem tudta végrehajtani a mandátumban vállalt kötelezettségeket, a megbízatást visszadja a jelenleg autoritással rendelkező nemzetközi szervnek. A döntés mindenestre feltűnő volt és így érthető, ha az angol parlament többször hosszadalmasan tárgyalta a palesztinai problémát. Bevin és Creech Jones gyarmatügyi miniszter a kérdések megvitatása után és ennek követekében a két miniszter a sarkokba szorítva kénytelen volt bevallani a kormány igazi szándékát az ügynek az UNO elé való terjesztésével kapcsolatban. A gyarmatügyi miniszter „felvilágosította” a Házát, hogy nem gondolnak a mandátum visszavadására, azt Anglia

továbbra is magának követeli: csak az UNO tekintélyét szeretnék megnyerni az angol döntések végrehajtásához.

Bevin bevallotta, hogy az UNO döntésére csak mintegy két év múlva lehet számítani, mert a szervezettel csak szeptemberben kezdheti tárgyalni a problémát és ennek eldöntése legalább hat hónapi tanulmányozást igényel. „Azonban tekintettel arra, hogy egy kétezres éves kérdés eldöntéséről van szó, tizenkét hónapnyi késedelem már nem számít.” Világosan kitűnt tehát, hogy a kormány, amely képtelen vagy erőtlenség volt ahhoz, hogy önmaga eldöntse az egyébként valóban nehéz kérdést, azért folyamodott az UNO-hoz, mert tudja, hogy ez a lépés egyenes haláldéket jelent a jelenlegi angol imperialista politika számára. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy Anglia az UNO döntéséig sem hajlandó visszatérni a mandátum szelleméhez, hanem lényegében a Fehér Könyv politikáját kívánja folytatni az átmeneti időben is. Érthető tehát, hogy a Muszlimok felhívása alatt álló arab sajtó üdvözli Bevin halálra ítéletét és azt arab győzelemnek tekint.

Bevin támadása Truman ellen

A napi sajtó is beszámolt arról a nemzetközi politikai életben szokatlan támadásról, amelyet Bevin indított az USA ellen, annak pro-cionista magatartása miatt. A támadás lényege a következő: A House of Commons Palesztina világában Bevin beszámolt arról, hogy az angol kormány havi 1500-as palesztinai zsidó bevándorlást havi 4000-re akarta felemelni és így kívánta volna megoldani a kérdést. Ezt azonban lehetetlenné tette az USA elnökének magatartása, aki választási érdekeiért véletlenül egyszerre 100.000 bevándorló számára kért engedélyt. Trumannak ez a saját céljai

szolgáló lépése felborította az angol kormány szándékait. A méltánytalan és egyáltalában nem „külügyminiszteri” támadás hibája annak izléstelen és apolitikus volta mellett az, hogy Bevin teljesen megfeledkezett a saját kijelentéséről. Az Angol-Amerikai Vegyesbizottság kiküldetése idején ugyanis maga Bevin jelentette ki, hogy amennyiben a Bizottság 100.000 zsidó azonnali bevándorlását javasolná, úgy a javaslatot végre fogják hajtani. A Bizottság a 100.000 mellett döntött, de Bevin ekkor új bizottságokat küldött ki és nem hajtotta végre a javaslatokat.

Az USA válasza Bevinnek

Bevin kijelentései rendkívül nagy felháborodást váltottak ki az Egyesült Államokban. A Fehér Ház hivatalos közleménye „igen szerencsétlennek és félrevezetőnek” minősíti Bevin nyilatkozatát. Az amerikai közvélemény válaszára angolként nem láz kerítette hatalmába. A sajtó egyenesen „postolónak” bélyegzi Bevin és „politikai buzogásról” visszatérő hazugságait” annak vele kapcsolatban. Általános a vélemény, hogy a külügyi vonalon szinte csődbe jutott angol kormány, alapvetően támadásokkal és egyszerű halogatással kívánja leplezni az angol bírpálmán szélesését. Jelentő a helyzetre, hogy a Kongresszus tagjai és szenáto-

rok egymásután kéri fel a zsidó vezetőket: jelentsek be, milyen tényleges követeléssel lehet a zsidó ügyön segíteni — ők mindent elkövetnek a követelések eredményes megvalósítása érdekében. Eppen ezért döntő jelentőségű az amerikai cionista szervezetek rendkívüli országos gyűlése, amellyel a Jisuvhoz és a deportált táborok lakóihoz küldött bátorító üzeneten kívül megfogalmazták azokat a követeléseket is, amelyeket az USA zsidósága az Egyesült Államok kormányával szemben támaszt és amely követeléseknek kongresszus-tagok és szenátorok fognak hivatalosan hangot adni.

Az Egyesült Államok zsidósága követeli kormányától:

1. A zsidó álláspont támogatását az UNO előtt;
2. A Jewish Agency meghívását az UNO ba, Palesztina kérdésének tárgyalására;
3. Felhívását minden amerikai — angol egyezménynek. Illy módon gazdasági mód szeréssel lehet majd Angliát az emberiség mindenekire kötelező útjára kényszeríteni.
4. Az UNO döntéséig tartó átmeneti időben 100.000 zsidónak amerikai hajókon történő átszállítását Palesztinába. Remélhető, hogy az angol hajóhad nem meri majd fellépni az amerikai hajókat, mint ahogy most vadászik a menekülőket rendszerint túlszállított kis halászhajókra.

Tekintettel az általános el-

keseredett és angolként amerikai közvéleményre, igen valószínű, hogy a fenti követelések jelentékeny részével hamarosan a Kongresszus és a szenátus is foglalkozni fog. Mrs. Eleanor Roosevelt vezetésével számos amerikai vezető egyetértéssel igérte meg támogatását, melyet konkrétan megjelöltek számukra a tendéket. A rendkívüli cionista nagygyűlés, már a felhívások hatására szövegezte meg követeléseit.

Az angol kormány magatartása természetesen egyrészt politikai ellentétkedésekre lézítette a zsidó szerveket, másrészt megerősítette azt az utolsó Cionista Kongresszuson is többször hangoztatott véleményt, hogy csak a

bevándorlás erőteljes fokozásával

lehet kivédeni Anglia zsidóellenes intézkedéseit. A Jewish Agency szövegíróje valóban már nem is azt kárhoztatja Bevin politikájában, hogy az angol kormány mindent elkövet a végső döntések előkészítésére, hanem csupán azt jelöli meg elkeserítőnek, hogy az UNO döntéséig nem ad Anglia lehetőséget a táborok lakóinak Palesztinába átszállítására. Eppen ezért a cionista szervek, a Kongresszus döntésének megfelelően az amerikai zsidóság erkölcsi és anyagi támogatásával megélénkítették az elmúlt napokban a bevándorlás ütemét, magukévé téve azt az

álláspontot, hogy nem a bevándorlás illegális, hanem az az erő törvénytelen, amely ezt a bevándorlást akadályozza. Természetesen titokban tartott, de rendkívül nagyszámú „hajóhad” indult utnak a Földközi-tengeren Palesztina felé. E hajópark kisméretű egységekből áll, mert csak a hajókak remélhetik, hogy elkerülik az angol cirkálókat és repülőket figyelmeztet és átjuthatnak a blokádon. Amikor szaporodik az elfogott hajókról leadott jelentések száma, ez valószínűleg mindíg egyben komoly méretű „partiót-erő” bevándorlást is jelent. (GELLERT)

— **Eszter könyve.** A magyar zsidóság kedves purimi aján-dékot kapott: a Pesti Izr. Nőegylet leányárvaháza kiadásában dr. Schwartz Mór avatott fordításában ismét kapható Eszter könyve. A fordítás a héber szöveggel jelenik meg. A magyar zsidó olvasóközönség nemcsak jó fordításban, hanem művészi illusztrációkkal díszítve szép és izlées kiállításban

nyeri a Purim ünnep kedves bibliai olvasmányát és bizonyára ünnepi örömmel forgatja majd az eredeti meseszöveget szép és vonzó s mindezen felül vallásos érzésű, optimizmust árasztó, reményt keltő Eszter könyvét. A könyv kapható a Pesti Izr. Nőegylet Leányárvaháza titkárságánál. ((VI., Dessoewffy-u. 41.)

CSILLAG

FESTÉK, HÁZTARTÁS,
PIPERE, SZAPPAN, KEFEÁRU,
MÉCSÉS, GYERTYA

BUDAPEST, VII., KLAUZÁL-TÉR 13. SZÁM. — TELEFONSZÁM: 222-762

Gyaplat
Nyulbört
Pézmát
Nyersbört

legmagasabb árban vásárol
HERSCH JENŐ
Sungyi Béla-ut 9.
Kumbach S.-u. 10. Telefon: 427-052

Weisz Mór

Pékárak, cukrásztermékek,
süte és cukrászda
bárebeli minőségben
Budapest, Dob-u. 22 Alkalmi rendelést vállal

Mai értékét fizetem férjiruháért, szövetért
saját üzletem részére

Andrássy-út 47 (Oktogon,
Abbázja mellett) Eladás nagy választékból

A ZSEHSz. képzőművészeinek kiállítása

Az elmúlt vasárnap nyílt meg a ZSEHSz. köréhez tartozó fiatal zsidó képzőművészek kiállítása a Fészek kávéház külön termeiben (VI., Andrássy-ut 81.).

A kiállítást ünnepélyes ke-retek között dr. Szűcs Géza, a Joint administrateur delegueja nyitotta meg, aki meleg szavakkal méltatta a fiatal értékeket és hangsúlyozta annak szükségét, hogy a szépet szerető közönség a legteljesebb mértékben igyekezzék a tehetséges művészeket támogatni.

Dr. Szűcs Géza megnyitása után a nagy számú érdeklődő megtekintette a kiállítást, amely teljes összhangban adja vissza a fiatal művészek alkotásait.

Egész különleges értékek sorakoznak egymás mellett, számos a stílus keretek közé szorított kritika nem engedi meg a kiállítók mindegyikével részletesen foglalkozni, pedig megérdemelnék. — Sik József dúsz színezésű képeik közül leghatásosabb a „Tűzhely” temperája, Kászab Judit, a már jönni várta portraista ezúttal „Játékok” és „Csendélet” olajfestményeivel remekel, az izmos tehetségű Galitzer Imrénék „Gyermek” temperája talált a kiállítás megnyitásakor nyomban vevőre, a fiatal Östreich Lili-nak finom vonalú ceruzarajjai és vízfestményei ugyancsak tetszettek. Biró Zsanza, Boor Vera, Földes György, Freund Vera, Gera Éva, Glück Jenő, Roth András, S. Heagy György és Szűcs Pál festőművészek tudásuk legjavát mutatták be a kiállításon.

Károlyi Ernő fametszetei és rajzai egy kibontakozó tehetségnek munkái. Lukács Ágnes linoleumai nemcsak a témájukkal, de kivitelükkel is megrendítők.

A fiatal szobrászművészek alkotásai körül először Gyenes Tamás „Vak” megkapó hatású figuráját kell megemlítenünk, Klein Lajos, László Péter neveivel még gyakran fogunk találkozni.

A kiállítás megnyitását hangverseny követte, amelynek első számaként az Orvosszak-szer-vel vonósnégyes — dr. Bársony Jenő, dr. Berndorfer Alfréd, dr. Feiner György és dr. Mester Endre, valamennyi a Zsidókórház orvosai — Haydn F. durját adták elő, kihozva annak minden finomságát és magát a lényegét. Keres Emil és Ferenc László, a Podium Studio művészei szavataikkal bizonyították kiforrott művészetüket, Hecsei Judit zene-akadémiai növendék hegedűjátéka határozottan előrefelel a jövőendő komoly művészetének minden előjelét.

A képzőművészeti kiállítás március 12-én záródik be. Március 3-án d. e. 11-kor képsorolással egybekötött hangverseny lesz. (Ják)

A felebaráti szeretet fogalma és gyakorlati megvalósítása

Az Áhávász Reim ankétja

Az Áhávász Reim Országos Felebaráti Szeretet Egylet magas-szintű anketot rendezett vasárnap, március másodikán a hitközség előjárósági termében, Mózes születésének és halálának emlékűnnepével kapcsolatban a felebaráti szeretet fogalmáról és annak gyakorlati megvalósításáról.

Vajna József elnök az ankétot bevezető beszédében rámutatott arra, hogy a cél az igazi emberszeretet értelemének keresése, a szeretetnek, amely nem ismer különbséget ember és ember között.

Dr. Fischer Benjámín főrabbi szerint a Tóra nem kvantitatív, hanem kvalitatív szeretetre oktat. A Tórától kiindulva, a Tóra szavait megvilágítva magyarázta a szeretet lényegét. Az isteni parancs a lényeg s ez kapcsolat össze a szeretet fogalmát Mózes-szel, mert benne testesül meg a zsidó szellem. Az ő emberszeretete az Izrael iránti szeretet. Ezt a szeretet kell megvalósítani az Áhávász Reimnek.

Domonkos Miksa ügyvezető dr. Fischer Benjámín gondolatmenetébe kapcsolódva kifejtette, hogy Mózes Tórája az emberszeretet hirdetője, amelyet azán egy vallás sajátított ki magának jellegű, a szeretet vallásának nevezi magát, s ennek jegyében megfelekezett a lényegről. Megemlékezett a Jó Pásztor tértől munkájával kapcsolatban tartott ankétokról, melynek egyik előadója volt. Azóta levelek özönöl kanna, legutóbb beküldték neki „Egy zsidó, egy könyv, egy esoda” című füzetet, mely egy zsidó rabbi kitérését akarja bizonyítékul felhasználni arra, hogy a felebaráti szeretet nem a zsidó szellem szülötje. Erre csak az a megjegyzése, hogy bármit prédikálhatunk mikor tisztában vagyunk azzal, hogy bármilyen szépen ondolált báránykák bégetnek is abban az akolban amit megmutatnak, ott az idegen mindig csak eltévedt birka lesz, aki ott fog abban az akolban keservesen létezni. A zsidóság csak egyet tehet: ragaszkodnia kell az egyistenhit-hez, ami a mi ősi tanunk. Nem felejtjük el, hogy naponta kétszer mit mondunk: az Örökkévaló a mi Istenünk, az Örökkévaló egyetlen egy. Ennélfogva bennünket nem érdekel, bármit mond a tulajdali irodalom, propagandatermek, — mi ezen az alapon maradunk. Ezért esatlakozott igen nagy lelkesedéssel ahhoz a propaganda munkához, amit meg kell indítanunk. Ehhez kéri a hitestvérek segítségét.

Sós Endre az újságíró szemével nézve a dolgokat két történelmi példát említett fel a zsidó felebaráti szeretet illusztrálására. Az egyik a meggyilkolt né-

met zsidó külügyminiszternek Rathenau édesanyjának levele fia gyilkosának édesanyjához, melyben nem a bosszu lángja lobog, hanem a megértő meleg emberi részvét. A másik egy idézet Lazarus „Ethik des Jüdgendtums” című munkájából, bemutatja, hogyan kell a felebaráti szeretetet gyakorolni. Az ankét utolsó felszólalója dr. Kertész Adolf szertartási előjáró volt, aki a gyakorlati segítés munkájáról beszélt.

Franciára, németre

TANIT gyermekeket, felnőtteket fiatal leány „Mészékli díjazás” jellegére a kiadóra.

22 éves, okleveles gyermekápolónő, orth. házhoz, GYERMEK MELLE AJÁNLKOZIK. Szent László kórház 2-es pavillon, KATÓ NÖVEK.

Deportálásból

házaletti fiatal nő házakhoz ajánl-kozik MANIKÜRÖZNI. Szentkirály-utca 16., földszint 4.

FIATAL, BEJÁRÓ, ANGOLUL JÓL BESZÉLŐ NEVELŐNŐ keresek, hétfőes kislányom mellé. Zimmerman bulvárkereskedés, VII., Akácfa-utca 5.

MEGBIZHATÓ

mindenest keres

idősebb házaspár. Jelentkezés: Bajcsy Zsilinszky-ut 42. V. em. 1. 2-3 óráig. Lili.)

MAGANYOSHOZ ELMENNE házyezelőőnekek

megbízható asszony. „Szorgalmas, 35” jellegére a kiadóra.

KÜLÖNBEJÁRATU, TISZTA SZOBA, ÁGYNEMU NELKUL, fűrdőszoba-haszánálattal AZONNALRA IS KIADÓ. Hornád-u. 40., II. em. 22.

PERFEKT, ANGOLNYELVÜ GYERMEKGONDOZÓ, ötéves kislányom részére fél vagy egésznapra felvétetik. „Csakis gyermekszereleket jelentkezzenek” jellegére a kiadóra.

23 éves fiatalember, SZAKKÉPZETT textil-kereskedősegéd

ELHELYEZZEKEDNE. „Megbízható 5” jellegére a kiadóra.

Különbejáratu

Tiszta, kis, bútorozott, udvari SZOBA, deportált özvegyénél kiadó. Légrady Károly-utca 12., II. 20.

Orvosiilag vizsgázott gyógypedikűrös VÁLLAL

manikürt, monogram dímezt is. József-kürt 82-84. I. 10.

Ó R A T

lelkiismeretesen javít,

vidéki megbízásokat gyorsan esz-közi: PILISCH DAVID ÓRAS-MESTER, VII., Erzsébet-kürt 36 II. emelet 21

H I R E K

— Izraelita vallásos félóra a rádióban. Március 11-én, kedden reggel 7 óra 30 perces kezdet-tel a Rádióban a két Or-szágos Iroda rendezésében izraelita vallásos félóra lesz, amelynek közreműködői: dr. Schwarcz Benjámín rabbi, Ab-rahámsohn Manó főkántor és a templomi énekkar.

— A budai hitközség Purim-ünnepe. A Budai Izr. Hitközség szertartási szakosztálya március 8-án, szombaton délután 5 órakor a III. Zsigmond király utja 49. sz. alatti fűtött tanács-teremben — az Oneg sabbat keretében — nagyszabású Purim ünnepet rendez, amelyen az egyházi rész után Sósnyé Gellért Katalin zsidó költők műveiből szaval, az ifjúságl énekkar pedig zsidó dalokat ad elő.

— Felhívás. Felkérjük a volt 107/307 és 107/308 kiskunhe-bázi századok azon tagját, akiknek címük hiányában meg-hívót nem küldhettünk, hogy a március 16-án Gyöngyösön tar-tandó századalálkozáson megje-lenni sziveskedjenek. A rész-vételi szándékot kérjük előre bejelenteni. Szervező Bizottság Gyöngyös, Vármege-u. 6.

1^a orth. kóser tartósan füstölt libahus, kg-ja 23 forint.

5 kg-os vételnél frankó, Priss bar-roml egészen és részben álla-n-dóan kapható

FREIREICH

Debrecen, Pásti-u. 2.

Művészi siremlékek

nagy választékban

BOROS JÓZSEF

Dob-utca 2. Tel. 227-668

Székely Emil

Drillánszt, ékszer, aranyat, ezüstöt, órák veszt, eserejt és elad.

Férfiruhákért,

szmokingért, lehérmeműért, szőnye-gért, zálogtárgyért, egész háztartá-sért legelőbbet ízei

GRÜN, saját üzletem részére.

Népszínház-utca 20. Ilvásra 10n. Telefon: 135-092

Deportálásból hazatért

FIATAL NŐ, bármilyen üzletbe, vagy üzembe elhelyezkedne. Szentkirály-utca 16., földszint 4.

— A Pesti Izr. Hitközség legutóbbi közgyűléséről szóló tudósításunk pótlásaképpen közöljük, hogy a közgyűlésen Balogh Miksa képviselőtestületi tag bejelentette, hogy ő a választási bizottsági tagságáról, dr. Keszt Zoltán és Frank Jenő pedig az igazoló bizottsági póttagaságáról lemondanak.

— József Trumpeldor-est. A Hapoel Hacioni és a Hapoel Hacioni közötti est. keretében emlékezett meg József Trumpeldorról, halálának 27. évfordulóján. Biedermann Oszkár nagybátyja emlékeztetője után Siegfried Feigver Trumpeldor napójából olvasott fel részleteket. A Hapoel Hacioni szavalókörusa és a Hapoel Hacioni énekkara következett ezután. Majd Katznelzon Jákort is olvasott fel, melynek utolsó sorait a közönség felolvasva hallgatta végig.

— A Győri Orth. Hitközség választása. Elnök: dr. Krausz Mór. Alelnökök: Löwinger Sándor és Fleischmann Sándor. Ellenőr: Baumel József. Pénztáros: Schmelzer Lajos. Gondnokok: Binét Miksa és Koppel György.

— A Pesti Izraelita Hitközség VI. B. kerületi Helyi Bizottsága átal. március 9-én az Ékeser és Drószkó utcákban (VII. Somogyi Béla-utca) rendezendő jótékony célú szombati ünnepi estélyt előzetesen mind elhatározták, így tehát a délután ötkor kezdődő ünnepi műsorban négy főadást művészek szórakoztatják a közönséget.

— Házasság. Kovács Jenő divatárkereskedő (Esztergom) és Blum Márta (Sopron—Budapest), március 2-án házasságot kötöttek. (M. k. é. h.)

— Frenkel Anna, dr. Frenkel Bernát budapesti vállalkozó leánya és dr. Schwartzbart József rabbi Aschában házasságot kötöttek.

— Gervai Sándor előadása az óbudai zsidó kultúrkörben. Csütörtökön este Gervai Sándor „A zsidóság vezető elméi” címen az óbudai zsidó kultúrkörben előadást tartott. Bevezetőt mondott: Vándor Andor. Zárószót dr. Neumann József főrabbi mondott.

— Eljegyzés. Roth Dezső ékszerész és Spitzer Ágnes jegyesek.

— Gyermekfelruházási ünnepély. A Bethlen-téri Templomkörzet és Nőegylet március 9-én d. e. 11 órakor a Bethlen filmstúdióban (Bethlen Gábor-tér 3.) gyermekfelruházási ünnepélyt tart, amelynek műsora a következő: 200 gyermek felruháztatása. Beszélnek: dr. Elek Imre intézőbiz. elnök, Felkai Jenő ügyvezető, dr. Földes István a Mazot elnöke és dr. Schwartz Benjámin rabbi. Végül film mutatnak be „Épül az ország, képek Palesztina életéről” címmel. A helyiség korlátolt befogadóképességére való tekintettel a jegyekről kellő időben körzeti irodánkban (Bethlen-tér 2. fsz. 27.) kell gondoskodni.

Edény, üveg, porcellán
háztartási cikkek vétele és eladása

Uj világ bolt
Népszínház-utca 22. Szombattartó.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének közleményel:

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének hivatalos helyisége Andrassy-ut 81. alatt, a volt

Fészek-kávéházban van. (Telefon: 424-734.) Hivatalos órák: hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.

A MAZOT legközelebbi ülése:

Március 10-én, hétfőn d. u. 6 órakor MAZOT VI. kerületi tagozata tart ülést Andrassy-ut 81. alatt. Előadó: dr. Klein Miklós.

Március 11-én, kedden délután 6 órakor a MAZOT V.

kerületi tagozata tart ülést Szt. István-körút 1. alatt. Előadó: dr. Rácz Zoltán.

Március 13-án, csütörtökön a Női Szakosztály műsoros délutánt tart, délután 4 órakor, Andrassy-ut 81. alatt

ÓRÁT, ÉKSZERT NEUFELDTŐL csak Rákóczi-ut 8/a.

Önálló, rentabilis, festéktüreltel bíró, gyermekkel, lakással rendelkező asszony keresi 48—55-ig, komoly, szorgalmas üzletember ismerettségét

házaság céljából

Lehet vidéki is. „Egyszerű, boldogság” jelgére a kiadóba.

37 éves musz özvegye

havil 600 Ft. keresettel, kényszerű lakással

házaságot kötne

intelligens, állásban lévő férfivel. „Beesültes, korrekt” jelgére a kiadóba.

Egyedülálló, deportált özvegye,

házaság céljából

megismerkedne jobb iparosnál, v. kereskedővel. Hozományom, szereztem berendezett lakásom van. „Szeretnék még egyszer boldog lenni, 42—50-ig” jelgére a kiadóba. V. k. é. h. 11/a papírútel, küldendő

Férjhezmenne

szépnek mondott, csinos hadiözvegy

háztartással, biztos jövedelemmel, 48—50-ig, jövedelmező, egyszerűen bíró urhoz. „Egyszerűség” jelgére a kiadóba.

Férjhezadnám 25 éves csinos leányomat

vidékre, jóliznált kereskedőhöz. „Gyermekszerelem” jelgére a kiadóba. Arató hirdetőbe, Erzsébet-körút 14.

Férjhezmenne

önálló keresettel bíró 45 éves csinos nő

hozzállók körében leveleket: „Ketten dolgozunk” jelgére a kiadóba. Leopold Cornél hirdetőirodába, Teréz-körút 3. kérünk.

Benősülhet

45-ös, intelligens, izr., jó megjelenésű, üzemi vezetésre alkalmas, agilis

szakember

Részletes válasz: „Vasakalma” jelgére a kiadóba.

Talán ezuton megtalálom házaság céljából

az az 50—55 éves, anyanyelvű független, finomlelkű, egyedülmaradt férfit, aki családi boldogságra és harmonikus életre vágyik.

49 éves, jóliznált, csinosnak ismert, jövedelemmel, lakással, ingatlannal bíró özvegyasszony vagyok. „Ideális életre” jelgére a kiadóba.

49 éves, önálló háztartási, rövidkörü iparral rendelkező, piacon árusító, egyedülmaradt, deportált, jövedelmező kereskedő

feleséget keres

kinek üzlet van, vagy állata üzlet alapításához hozzásegítené. „Egyszerűség” jelgére a kiadóba.

Megnősülne

60 éves vagyonos mérnök.

Mohet nek hozzájárulnának levelet kérem, fényképpel, mit azonnal visszaküldök. „Diszkrét” jelgére a kiadóba.

Férjhezmennék szerény üzlettel, lakással,

dolgozó, finomlelkű urhoz. „Mollett, 36” jelgére a kiadóba.

43 éves

ÖNÁLLÓ SZABOMESTERNO

férjhezmenne

jóbb, intelligens iparoshoz, 50 évesig. „Szabók előnyben” jelgére a kiadóba.

45—50-ig, INTELLIGENS, izr., JÖVEDELEMEZŐ.

agilis üzletember benősülhet

„Magas” jelgére a kiadóba.

Második amerikai megbízásom!

JÓMÓDÚ

newyorki kereskedő nősülne,

főleg vidékről, szigorúan ortodox zsidókból, 20—30 évesek. Majásra Magyarországra jön. Fényképe, megbízás a következőnél IX., Róday-utca 15., I. em. 14.

Benősülhet

nagy, vidéki városba

jólménő könyv-, papir- és zeneműkereskedésbe

42—52 éves korig, intelligens, komoly uriember Szakmába jártas életben. „Gondtalan megélhetés” jelgére a kiadóba.

Orthodox fiatalember,

ki venné el, hozomány nélkül rokonomat, egy 20 éves, ügyes, csinos, barna, szép leánykát. Leveleket „Deportált árvája” jelgére a kiadóba kérem.

BUDAI, kényszerű, szép, komfortos lakással, NEMI KÉSZPÉNZZEL.

férjhezmenne

50 éves, özvegy urasszony. „Független” jelgére a kiadóba.

Amerikai állampolgárnő

intelligens, fiatal gróf, látogatott Budapestre utazik, addig is levelezni óhajlata orvossal, 40—50-ig.

házaság céljából

„Amerikai házaság” jelgére a kiadóba.

Egyedülmaradt FODRÁSZNŐ, a szakma minden átlagban perfect, kereset húsos kényelmű, jövedelmező, perfect fodrász, vagy más egyszerű munkával rendelkező ur ismerettségét

házaság céljából

45—50 év korig. „Önálló élet, 18-bertől lakásom van” jelgére a kiadóba.

20 éves, csinos URLEÁNY

férjhezmenne

hozzállók, komoly férfhoz. „28-ig” jelgére a kiadóba.

Főbérteli lakással rendelkező

intelligens, jövedelmező, 50 éves URINŐ

férjhezmenne

60—65 éves korig egy szolid, komoly, becsületes férfhoz. „Szívesen mennék vidékre” jelgére a kiadóba

Oxfordban élő, független, jövedelmező, intelligens tisztviselőnő

férjhezmenne

Nyáron Budapestre jönnek a családdal. Levelezzék budapesti, látogatói, harmonicas uriemberrel. VERA SINGER, 24. Wellington Square, Oxford, England.

URAIM, kinek van bátorsága

feleségül venni

43 éves, csinos, deportált özvegy, nagyvagyos kislával, berendezett, főbérteli lakással, a vidékre is mennék. „Hozományom nincs” jelgére a kiadóba.

Orthodox férjet

keresek, kinek nem a paróka a fontos, hanem a jószág, a meleg zsidó szív. Vidéki városban lakom. Értékes házam és mely, nagy bátomat van. Mindketőt melőbb cserélném egy megértő életkarral. Csakis 50-en alattiak válaszolhat. „Sorstára—Lelektára” jelgére a kiadóba.

40 éves, esinos, rendezett körülmények között lévő, ingatlannal rendelkező, egyedülmaradt urasszony férjhezmenne

JÖMEGJELENÉSŰ URHOZ
Leveiket „Gyermek nem akadály” jellegére Singer hirdetőirodába, Wesselényi-utca 35.

Házasság céljából

megismerkedne özvegy, vagyonos, gyúros, egyedülálló, kinondottan szép, esinos, szombattartó, nem dohányzó, jószólátú hölgygel, „35-40-ig” jellegére a kiadóba.

Jömegejelenésű, házias urasszony, 35-40 éves ur ismeretséget keresi házasság céljából

Ingatlannal, nárczer forinttal és bekezdett ural ottlannal, „Egyedül, vagyonos 35” jellegére a kiadóba.

— Az orth. izr. fűiskola Zafin Adar ünnepe. Mély, bensőséges, hagyományos módon ünnepelte meg az orth. izr. fűiskola Zafin Adar emléknapját, Reif Ármin igazgató bevezető szavai után, amelyekkel plasztikusan vázolta Móse Rabbéau, a zsidó pedagógus-társadalom legnagyobb tanító-mesterének nevelői egyéniségét, Singer Jenő rabbi méltalta a nap jelentőségét. Beszédet ősi rítus szerint félbeszakította Heller Tibor fil. mól. rachimim imája. A jelenlevők a földön gyászt ülve hallgatták a mártírhalált halt tanítók és tanítványokról szóló megemlékezést. Plátek Zsigmond, Steinberger Aladár, Friedmann Bárucl, Würdiger Aladár, Eckstein Wolf, Köves Boldizsár, Löwin, ger Sámuel, Markovicsné Sárosi Julia, Steinné Ródlinger Laura és Eckstein Rózi a tanítólak vesztéseit. A tanítványok éltén halad dr. Stern Dezső, aki fiatal korban már nagy hírnevet szerzett, iskola búszkesége. A megemlékezés után Singer Jenő rabbi folytatta beszédét, majd az iskola énekkara híher dalaival befejezte az ünnepélyt.

A „Süss, Adj, Segíts!” mozgalom tíznapos budapesti gyűlése március elején indult meg a hadifoglyokért, kórházakért és tüdőbetegkért.

— Purim-est a Haoved Haiconi rendezésében. Március 8-án, szombaton este 7 órai kezdettel az Általános Clonista Elékek nagyteremben (Arany János-u. 24.) a Haoved Haiconi műsoros Purim-estet rendez. Beküldj nincs.

— A Svédországból Hazatérő Deportáltak Asztaltársasága az Általános Clonista Elékek nagyteremben február 23-án teadélutáni rendezett, melyen a Budapesti tartózkodó Svéd Vöröskereszt tagjai is nagy számmal jelentek meg.

Schulz Jenő cég

Órák ékszerész (órájavítlás)
VII. Wesselényi-u. 8., a régi házban

Gergely Miklós

nyomdász és ékszerész
VÉTELI Tel.: 422-345. ELADASI

Goldné

a zsidó urikörök
legmegbízhatóbb
házasságközvetítője!
VII. Alsóerdősor 8. földszint 2.
Új telefonszám: 221-249.

38 éves uriember, önálló iparos, megismerkedne
házasság céljából

csinos, intelligens, házias, nem dohányzó, üzleti érzékkel bíró ur-nővel. „Házias 25-32-ig” jellegére a kiadóba.

Nősülni szándékozom.

Keresek jobb családból, finom, intelligens, lelkilegben gazdag, minden információt kifizető, szigorúan szombatartó leányt vagy asszonyt, 24-26-ig. Teljes című levelet küldjön. „Szép házasság 40” jellegére a kiadóba.

Iparos, műszaki kereskedő, értelmes, anyagiilag jószólátú

élettársat keres,

aki nagy látókörű, kifosztatlan jellemű, józanéletű férjet keres. Irjen: „52 éves — abszolút korrek” jellegére a kiadóba.

Csinosnak mondott, jól szituált, 52 éves urasszony, deportált özvegy, szerető művészszerep boldog leány. Megismerkedni

házasság céljából

jobb kereskedővel vagy iparossal. Berendezett lakásom van „35-40-ig” jellegére a kiadóba.

Biztos megfellelőssel, egyedülálló, középtermékű, mekkor özvegyasszony megismerkedne

házasság céljából

jobb iparossal vagy vendéglőssel, kinek adandó, szerető segítőitarsa lennék, 32-40-ig. Lehet vidéki is. „Bél, remény, szeretet” jellegére a kiadóba.

38 éves, esinos, intelligens, jömegejelenésű műsz. özvegye perfect VÁRÓNÓ, jó házasszony

férjhezmenne

biztos egzisztenciával bíró férjhez, 40-50 évesig. Lehet vidéki is. „Lakással rendelkezék előnyben” jellegére a kiadóba.

Egyedülmaradt

deportált özvegye, szép, földmész lakással, nyugodtas állással

férjhezmenne

55 éves korú, „Vidkre is, 45” jellegére a kiadóba.

Megértő élettárs

után vágyó, házias, ügyes, mekkor, 42 éves műsz. özvegy vagyok. Házasság céljából szívesen mennék vidékre és boldogan veszem, ha gyermek van. „Nehéz így...” jellegére a kiadóba.

35 éves cég

PIECHNIK UTODA

**SZAMOSINÉ (özv. PIECHNIKÉ) ÉS BANYAI
HAJMÜTEREM**

Az igényes közönség parókakészítője

Budapest, IV., Váci-utca 18. sz. Telefon: 380-396

Paróka, frizett, hajpótrész.

Megrendeléseket vidékre is pontosan szállítunk

**Legszebb trakk-
és szmoking-öltöny-
kölesönzés**

WILD, KAZAR-UTCA 2.

Használt ruha vétel — eladás.

Tárasághell legdizskrétebb házasság-
közvetítő, **Doktorné**
Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

Jóállásu

jömegejelenésű, magas, kisportolt, agilis, lehetséges, szolid, 34 éves

gépészmérnök keresi

23-25 év körüli, esinos, jóalakú, közép- vagy magaskerületű, barna, szolid, finomlelkű, vallásos érzésű, jószólátú urisalakú, izr.

**urilány ismeretséget
házasság céljából.**

Hűségese élettársával Palesztinában szerető egzisztenciát teremteni.

Lehetőleg fényképes választ kér, annak megjelölésével, hogy mi módon lehetséges a társadalmi formák szerinti megismerkedés.

Fényképet visszaküld. Teljes díszkréció. „Remény 13” jellegére

New-York hirdetőbe.
Szent István-körút 29.

**40 körüli,
akereskedelem minden
ágában jártas,**

egyedülmaradt, kitűnő megjelölésű, vidéki, nőst. ne vagy

benősülne

nagyobb vállalatba, nagykereskedésbe. Csak komoly zsidó urisalakúak kényai vagy musz. özvegygel irjanak. „Minden közvetítő kizárásával” jellegére Bőckerhez, Városház-utca 10.

Fővárosi önálló KERESKEDŐ
házasság céljából

keresi azon ideálisan gondolkodó, szép, intelligens, finomlelkű, orth. szombattartó leányt vagy asszonyt, 38-ig, ki szép otthonra várják és ki hajlandó parókat viselni. Leveleket lehetőleg fényképpel. „Szíveshez purim” jel. a kiadóba.

**Azon 42-50 éves
urienber,**

aki elég bátoran éri magát arra, hogy deportálástól nemrég hazatér, mindentől kifosztott nő

nőül merjen venni,

irjen „Női szabó” jel a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Március 6, csütörtök: Adár 14 (Purim), péntek: 15 (Susán Purim), szombat: 16, vasárnap: 17, hétfő: 18, kedd: 19, szerda: 20, csütörtök: 21.

Szombaton, március 8-án heti szidra: KI sziszó, háftóra: I. Kír. XVII, 1-39.

Imaidők:

Ima- házak	Pén- tek este	Szombai				Hétköz- nap	
		reggel	d. e.	d. u.	este	reggel	este
Dohány	1/26	7/15	1/26	1/27	7/16	7/16	7/16
Rumbach	1/26	7/10	1/26	1/27	7/16	7/16	7/16
Bothlen	1/26	7/10	1/26	1/27	7/16	7/16	7/16
Csáky	1/26	7/10	1/26	1/27	7/16	7/16	7/16
Dózsa	1/26	7/10	1/26	1/27	7/16	7/16	7/16
Nagyfuv.	1/26	8	1/26	1/27	7/16	7/16	7/16
Páva	1/26	9	1/26	1/27	7/16	7/16	7/16
Zugló	1/26	7/10	1/26	1/27	7/16	7/16	7/16
Fiúvárh.	1/26	7/10	1/26	1/27	7/16	7/16	7/16
Leányárv.	1/26	7/10	1/26	1/27	7/16	7/16	7/16

Péntek esti gyertyagyújtás:
5 óra 25 percekor.

A budai Istenfisztelek ideje. Március 7., pénteken este 1/2 órakor, március 8., szombaton d. e. 1/2 órakor a Torockó u. 6/b. sz. a., imaházban szombaton reggel 8 órakor, Március 8-án, szombaton d. u. 5 órakor a III., Zsigmond-u. 49. szám alatt, tanásteremben. **Önag Sabbat a Purim jégjében, előadás a zsidó nyhumorról, Sós Endréné, Gellért Kató szavai, ifjúsági énekkar zsidó dalokat ad elő. Istenfisztelek helye: III., Zsigmond-u. 49., XI., Bocskay-utca 37., II., Torockó-utca 6/a., és péntek este 11., Fő-utca 12. szám a.**

Obudai templom: III., Zichy-utca 9., péntek és ünnep este 1/2 órakor, szombat és ünnep d. e. 9 órakor.

Benősülés.

Férjhez adnám szép, 30 éves, gyermektelen
hadlözvegy leányomat,

szombattartó, lehetőleg 40 aluli férjhez, akinek átlagnál 10 katasztrális hold szőlőgazdasága, közös jövedelemre, kivéve nagykereskedéssel. Lakás vidéki nagyvárosban. Bentajro és borszakmából előnyben. „Szűs” jellegére a kiadóba.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII., Sip-u 12. — Telefon: 423-930

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK
ORSZÁGOS IKODAJA

Felolós szerkesztő és felelős kiadó:

ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem öri-
ziunk meg s visszaküldésükre
nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai műin-
tézett Rt. körforgógepein.

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal.